

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ

Tərtibçilər qrupunun elmi rəhbəri:

i.e.d., prof. ZAHİD FƏRRUX MƏMMƏDOV

**«BANK İŞİ» FƏNNİ ÜZRƏ
TƏDRİS PROQRAMI VƏ TEST
MƏCMUASI**

Test məcmuası Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 01.02.2002-ci il №109 və 10.02.2009-cu il №891 sayılı əmri ilə təsdiq olunmuş «Bank işi» fənninin proqramları əsasında yenidən hazırlanmış tədris proqramına əlavə kimi çıxış edir.

Bakı- 2012

Tərtibçilər qrupunun üzvləri:

Redaktor:

Texniki redaktor:

Məsul katib:

Korrektor:

Operator:

© Zahid Fərrux Məmmədov.

TƏDRİS PROSESİNDƏ İSTİFADƏ OLUNAN ƏSAS ANLAYIŞLAR

«Azərbaycan Respublikasının milli valyutası» - tədavüldə olan, eləcə də tədavüldən çıxarılan, lakin tədavüldə olan pul nişanlarına dəyişdirilə bilən Azərbaycan Respublikası MB buraxdığı kağız və metal pul nişanları; Azərbaycan Respublikasında banklarda və digər kredit təşkilatlarında hesablarda olan manat vəsaiti; Azərbaycan Respublikasından kənar yərləşən banklarda və digər kredit təşkilatlarında hesablarda olan manat vəsaiti.

Bank sistemi Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından və kredit təşkilatlarından ibarətdir.

Bank - fiziki və hüquqi şəxslərdən depozitlərin və ya digər qaytarılan vəsaitlərin cəlb edilməsi, öz adından və öz hesabına kreditlərin verilməsini, habelə müştərilərin tapşırığı ilə köçürmə və hesablaşma-kassa əməliyyatlarını məcmu halda həyata keçirən hüquqi şəxsdir.

Beynəlxalq bank bazarı – bankların təsbit edilmiş müddət ərzində qısamüddətli likvidlik problemlərini uyğunlaşdırmaq üçün öz aralarında borc alıb verdiyi pul bazarıdır. Faiz dərəcəsini müəyyənləşdirən birinci dərəcəli bankların faiz dərəcəsi inter-bank offered rate adlanır.

Birbaşa investisiya – gəlir əldə etmək və müəssisənin idarə edilməsində iştirak etmək məqsədilə kompaniyanın nizamnamə kapitalına və əsas vəsaitlərə qoyulan investisiyadır.

Faiz dəhlizi – Mərkəzi Bank, 2 aprel 2007-ci il tarixindən başlayaraq “faiz dərəcəsi dəhlizi” yanaşmasını tətbiq edir. Belə ki, Mərkəzi Bankın pul bazarında əməliyyatları iki istiqamətdə - çərçivə alətləri və açıq bazarda əməliyyatlar vasitəsilə - aparılır.

Çərçivə alətləri. Çərçivə alətləri vəsaitlərin qısamüddətli cəlb olunması və yerləşdirilməsi alətlərindən ibarət olaraq bankların qısamüddətli likvidliyinin idarə olunması məqsədilə istifadə olunur. MB çərçivə alətləri kimi bir günlük repo (vəsaitlərin cəlb

olunması aləti) və bir günlük əks-reponun (vəsaitlərin yerləşdirmə aləti) istifadəsi nəzərdə tutulur.

Açıq bazar əməliyyatları. Açıq bazar əməliyyatları pul siyasətinin əməliyyat hədəflərinin reallaşdırılması məqsədilə dövriyyədə olan pul kütləsinin tənzimlənməsi və banklararası pul bazarında faiz dərəcələrinə təsir vasitəsi kimi istifadə olunur.

Bank holding şirkəti - bank lisenziyasına malik bir və ya bir neçə törəmə bankı olan, fəaliyyəti baş ofisinin yerləşdiyi ölkənin bank tənzimləməsi orqanları tərəfindən tənzimlənən və nəzarət olunan şirkətdir.

Dollarlaşma - Ölkəni əhalisinin milli valyuta ilə yanaşı və ya əvəzinə digər ölkənin valyutasından istifadəsi. Dollarizasiyanın əsas səbəbi digər ölkələrin valyutasının milli valyutaya nisbətdə daha stabil olmasıdır. Dollarizasiyanın mənfi cəhəti isə digər ölkənin valyutasını qəbul etməklə ölkənin monetar siyasəti həyata keçirə bilməməsidir.

Törəmə bank - nizamnamə kapitalında səsvermə hüququ verən səhmlərin əllidən çox faizi təsisçi banka və ya bank holding şirkətinə məxsus olan bankdır, yaxud elə bankdır ki, onunla təsisçi bank və ya bank holding şirkəti arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən təsisçi banka və ya bank holding şirkətinə onun qərarlarının qəbul edilməsinə mühüm təsir göstərmək imkanı verilir.

Bankın filialı - hüquqi şəxs olmayan, bankın olduğu yerdən kənarında yerləşən, öhdəlikləri üçün bankın özünün məsuliyyət daşdığı, banka icazə verilmiş bank fəaliyyətinin hamısını və ya bir hissəsini həyata keçirə bilən bankın ayrıca bölməsidir.

Bankın şöbəsi - hüquqi şəxs olmayan, bankın olduğu yerdən kənarında yerləşən, öhdəlikləri üçün bankın özünün məsuliyyət daşdığı, onun respublika ərazisində depozitlər cəlb edən və/və ya köçürmə, hesablaşma-kassa əməliyyatları aparan ayrıca bölməsidir.

Bankın nümayəndəliyi - hüquqi şəxs olmayan, bankın olduğu yerdən kənarında yerləşən, bank fəaliyyəti ilə məşğul olmağa hüququ olmayan, yalnız onun mənafeələrini təmsil və müdafiə edən bankın ayrıca bölməsidir.

Bank olmayan kredit təşkilatı -öz vəsaiti və/və ya cəlb edilmiş vəsait hesabına (depozitlər istisna olmaqla) yalnız pul formasında kreditlər verməklə məşğul olan hüquqi şəxsdir.

Bank lisenziyası - Qanunla müəyyən edilmiş qaydada verilən, fiziki və hüquqi şəxslərdən depozitlər və ya digər qaytarılan vəsaitlər cəlb etmək, öz adından və öz hesabına kreditlər vermək ilə bağlı fəaliyyəti, habelə müştərilərin tapşırığı ilə köçürmə və hesablaşma-kassa əməliyyatlarını məcmu halda həyata keçirməyə müstəsna hüquq verən xüsusi razılıqdır.

Bank krediti - bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq qaytarılmaq, müəyyən müddətə (müddətin uzadılması hüququ ilə) və faizlər (komisiyon haqqı) ödənilmək şərti ilə, təminatla və ya təminatlı müəyyən məbləğdə borc verilən pul vəsaitidir. Həmin şərtlərlə pul vəsaitinin verilməsi haqqında götürülmüş hər hansı öhdəlik, qarantıya, zəmanət, borc qiymətli kağızlarının diskontla və ya faizlər alınmaqla satın alınması və müqaviləyə əsasən hər hansı formada verilmiş vəsaitin qaytarılmasını tələb etməklə bağlı digər hüquq da kredit anlayışına aiddir.

Depozit - müvafiq müqavilə şərtləri ilə faizlər və ya komisiyon haqqı ödənilməklə və ya ödənilmədən müştərilərin (əmanətçilərin) tələbi ilə qaytarılmasını və ya başqa hesaba köçürülməsini nəzərdə tutan bankın balansında aparılan cari, əmanət (depozit) və ya digər hesaba qoyulmuş və ya köçürülmüş pul vəsaitidir.

Əhalinin əmanətləri – əhalinin əmanət və kommertiya banklarındakı əmanətlərinin artımını, istiqraz və rəqələrinin və digər qiymətli kağızların alınmasını, habelə əhalidə olan nağd pul qalığının dəyişməsinə (artmasını və ya azalmasını) özündə əks etdirir. Onlar əhalinin pul gəlirləri ilə pul xərcləri arasındakı fərqlə müəyyənləşdirilir. Buna görə də bu göstəricinin mahiyyəti milli hesablar sisteminin oxşar kateqoriyasından fərqlənir. Əhalinin əmanətlər şəklində banklara cəlb edilən vəsaiti müəyyən vaxt ərzində banklara daxil olmuş vəsaitin məbləğini göstərir. Əhalinin banklardakı əmanətlərinin qalıqları isə müəyyən tarixə olan

vəziyyətə görə əmanət və digər banklarda əhalinin əmanətlərinin qalıqlarıdır.

Əmanət – hesablanmış faizlər də daxil olmaqla, bankın milli və xarici valyutada qəbul etdiyi və müvafiq qanunvericiliyə və ya müqaviləyə əsasən geri ödəməli olduğu pul vəsaitləri. Əmanətçi bankda əmanəti olan, habelə qanunvericiliyə və/və ya müqaviləyə əsasən əmanətə sərəncam vermək hüququ olan şəxsdir.

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu – əhalinin kommertiya banklarına qoyduğu əmanətlərin mümkün risklərdən sığortalanması üçün formalaşdırılan fondlardır. Azərbaycanda artıq əmanətlərin sığortalanması məqsədləri üçün Əmanətlərin Sığortalanması Fondu yaradılıb. Fond hüquqi şəxsdir, qeyri-kommertiya təşkilatıdır və öz əmlakının mülkiyyətçisidir.

Nağdsız hesablaşma – pul nişanlarından istifadə etmədən ödəniş sənədləri vasitəsilə həyata keçirilən ödənişdir.

Ödəniş sənədi – nağdsız qaydada pul vəsaitinin kredit təşkilatı (bundan sonra “bank” adlanacaq) vasitəsi ilə ödənilməsi barədə yazılı şəkildə kağız üzərində (kağız daşıyıcı) və ya elektron formada (elektron daşıyıcılarda) rəsmiləşdirilən sərəncamdır.

Mühüm iştirak payı - səhmdar kapitalının və ya səsvermə hüququnun 10 və ya daha çox faizini təşkil edən, yaxud müqavilə əsasında iştirakçısı olduğu hüquqi şəxsin qərarlarının qəbul edilməsinə mühüm təsir göstərməyə imkan verən paya birbaşa və ya dolaylı yolla sahiblikdir.

İnzibatçı - bankın Müşahidə Şurasının, Audit Komitəsinin və İdarə Heyətinin üzvləri, habelə bankın baş mühasibi (mühasibat xidmətinin rəhbəri), daxili audit bölməsinin əməkdaşları, bank filialının, şöbəsinin və nümayəndəliyinin rəhbərləri və baş mühasibləri.

İnvestisiya (investment) – gəlir (mənfəət) və ya sosial səmərə əldə etmək məqsədilə sahibkarlıq və digər fəaliyyət növləri obyektlərinə qoyulan maliyyə vəsaitindən, habelə maddi və intellektual sərvətlərdən ibarətdir. Bunlara pul vəsaiti, məqsədli bank əmanətləri, kreditlər, paylar, səhmlər və digər qiymətli kağız-

lar və s. aiddir. İnvestisiya fəaliyyəti investorların investisiya qoyuluşu və onun həyata keçirilməsi ilə əlaqədar bütün hərəkətlərinin məcmusudur. Maliyyə aktivlərinə investisiya qoyuluşu qiymətli kağızlara və digər maliyyə aktivlərinə (ssudalara, digər müəssisələrin nizamnamə fondlarına və s.) qoyuluşları əks etdirir. Onlar ölkə və xarici maliyyə aktivlərinə investisiyaları birləşdirir.

Banka aidiyyəti olan şəxslər - bankın inzibatçıları, struktur bölmələrinin rəhbərləri, qərarların qəbul edilməsində iştirak edən digər əməkdaşları və onlarla yaxın qohumluq münasibətlərində olan şəxslər (əri/arvadı, valideyni, o cümlədən ərinin/ arvadının valideyni, babası, nənəsi, övladı, o cümlədən övladlığa götürülən, qardaşı və bacısı); bankda mühüm iştirak payı olan hər hansı şəxs və ya bankın mühüm iştirak payı olan hüquqi şəxs və həmin hüquqi şəxsdə mühüm iştirak payı olan hər hansı şəxs, habelə bu cür mühüm iştirak payına malik olan hüquqi şəxslərin icra orqanlarının rəhbərləri.

Klirinq - hesablaşmalar sisteminin bir və ya bir neçə iştirakçısının həmin sistemin bir və ya bir neçə digər iştirakçısına verdiyi və ya onlardan aldığı ödəniş məbləğləri üzrə yaranan tələblərin və öhdəliklərin, onların fərqi olan bir xalis tələb və ya bir xalis öhdəliyə çevrilməsi prosesidir.

Kredit təşkilatı - bank, xarici bankın yerli filialı və ya bank olmayan kredit təşkilatıdır.

Kapitalın adekvatlıq əmsalları - birinci dərəcəli kapitalın və məcmu kapitalın ayrılıqda risk də rəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə olan nisbəti.

Kredit derivativləri - bir və ya bir neçə kredit mu qaviləsi üzrə kreditlərin riskdən mudafiəsi məqsədilə istifadə olunan torəmə maliyyə aləti. Bu alət debitorun kredit riskini umumi bazar riskindən ayırmaq ucun yara dılmışdır. İstiqrazın alıcısı istiqrazın debitor defoltu riskini qarşılamaq ucun kredit derivativini alır. Kredit derivativinin satıcısı defolta qarşı effektiv sığorta siyasətini həyata keçirir. Kredit derivativləri xəzinə istiqrazının gəlirlilik

fərqinin qəfil genişlənməsinə, qiymət diskontunun dərinləşməsinə, iflasa, muflisləşməyə və defolta qarşı muhafizəni təmin edə bilər.

Yerli sözü banka, filiala və ya nümayəndəliyə aid edildikdə əsas fəaliyyət yeri Azərbaycan Respublikasında olan bank, filial və ya nümayəndəlik başa düşülür.

Xarici sözü banka, filiala və ya nümayəndəliyə aid edildikdə əsas fəaliyyət yeri Azərbaycan Respublikasından kənarında olan bank, filial və ya nümayəndəlik başa düşülür.

Prudensial - bankın təhlükəsiz fəaliyyətinin təmin edilməsinə istiqamətlənmiş normativlərə, qaydalara, tələblərə və göstərişlərə əsaslanmış düşünülmüş davranış, idarəetmə və nəzarət üsuludur.

Bankın məcmu kapitalı (öz vəsaiti) - prudensial hesabatlıq məqsədləri üçün istifadə olunan kapital olmaqla, Milli Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən etdiyi I dərəcəli (əsas) və II dərəcəli (əlavə) kapitala daxil olan komponentlərin (elementlərin) cəmi və onlardan tutulmaların fərqi.

Fidusiar vəzifələr – bankın maliyyə göstərijilərinə nəzarət və onların qiymətləndirilməsi, qanunlara, digər normativ hüquqi aktlara riayət etməsinin təmin edilməsi, habelə Müşahidə Şurası və İdarə Heyəti tərəfindən bankın cari və gələcək maraqlarının toqquşması hallarının qarşısını ala bilən vəzifələrdir.

Risqlərin idarə edilməsi - bankın fəaliyyətinə xas olan risklərin müəyyən edilməsi, qiymətləndirilməsi, onlar barədə hesabatların hazırlanması, məqbul risk limitlərinin müəyyən edilməsi vasitəsi ilə onlara nəzarət edilməsi və risklərin azaldılmasıdır.

Bank olmayan kredit təşkilatları- xüsusi razılıq (lisenziya) əsasında kreditlərin verilməsi və BOKT haqqında Qanunda nəzərdə tutulmuş digər fəaliyyətnövlərini həyata keçirən ixtisaslaşmış kredit təşkilatı.

Poçt rabitəsinin milli operatoru — müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən universal poçt rabitəsi və poçt-maliyyə xidmətləri göstərilməsi üçün təyin olunmuş poçt operatoru;

Prosessinq fəaliyyəti – ödəniş kartları vasitəsilə aparılmış əməliyyatlar haqqında məlumatların toplanması, emalı və ötürülməsi, həmçinin kart emissiyasına və ekvayrinqinə texniki xidmət göstərilməsi üzrə fəaliyyətdir;

Ödəniş kartı – malların, iş və xidmətlərin ödənilməsi, öz hesabından digər şəxsin hesabına pul köçürülməsi, habelə nağd vəsaitin əldə edilməsi üçün istifadə edilən ödəniş alətidir.

Banklarda mühasibat uçotu - bankın aktivləri, öhdəlikləri, kapitalı, gəlirləri və xərcləri haqqında məlumatların mühasibat hesablarında ikili yazılış üsulu ilə toplanması, qeydiyyatı və ümumiləşdirilməsi sistemidir.

Bank əməliyyatları – kredit təşkilatlarının əmlakını, öhdəliklərini, kapitalını, onların hərəkətini və ümumiyyətlə maliyyə vəziyyətini ayrı-ayrılıqda özündə əks etdirən faktlardır.

Mühasibatlıq - əməliyyatların aparılması barədə məlumatların MHBS-yə uyğun olaraq mühasibat uçotunda əks olunmasına nəzarəti həyata keçirən bank bölməsidir.

Bankomatlar - plastik kartlarla əməliyyatlar zamanı nağd pulların verilməsi, mal, iş və ya xidmətlərə görə nağdsız ödənişin həyata keçirilməsi və inkassasiya üçün nəzərdə tutulmuş bank avtomatlarıdır. Bundan başqa, bankomat kart sahibinə onun hesabının cari vəziyyəti haqqında məlumat (o cümlədən kağız üzərində çıxarış) almağa imkan verir.

Debet kartları - kart sahibinə bank hesabında olan məbləğ həddində vəsaitin birbaşa silinməsi yolu ilə mal, iş və xidmətlərə görə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və nağd pul şəklində vəsaitlərin alınmasını təmin edən plastik kartlardır. Debet kartlarının sahibləri qabaqcadan emitent bankdakı hesabına müəyyən məbləğdə vəsait daxil etməlidir. Kartdan istifadə etməklə hesablaşmaların həyata keçirilməsi zamanı hesabda olan vəsait aparılan əməliyyata müvafiq olaraq azalır.

Kredit kartları - kart sahibinə bank krediti hesabına mal, iş və xidmətlərə görə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və nağd pul şəklində vəsaitlərin alınmasını təmin edən plastik kartlardır. Kredit

kartları üçün müəyyən limitlər müəyyənləşdirilir. Açılmış hesab üzrə vəsaitin limiti kart sahibinin vəsait xərcləməsi üçün ona açılmış kredit xəttinin həcmi ilə əlaqədar olur. Kredit birdəfəlik, həmçinin bərpa olunan ola bilər. Bank və kart sahibi arasındakı müqavilədən asılı olaraq kredit xəttinin bütün məbləği və ya bir hissəsi ödənildikdən sonra bərpa edilir.

Valyuta siyasəti (currency policy) – dövlət tərəfindən valyuta məzənnəsinin tənzimlənməsi məqsədilə həyata keçirilən hüquqi, iqtisadi, inzibati tədbirlərin kompleksi. Valyuta siyasətinin həyata keçirilmə formaları:

1. diskont siyasəti – mərkəzi bankın uçot dərəcəsinin dəyişdirilməsi yolu ilə valyuta məzənnəsinin tənzimlənməsi;

2. valyuta müdaxiləsi – valyuta bazarlarında tələb və təklifin tarazlaşdırılması məqsədilə mərkəzi bankın valyutaların alqı-satqısı əməliyyatlarında müntəzəm iştirakı;

3. devalvasiya (milli valyutanın xarici valyutalara nisbətən məzənnəsinin məsədyönlü uçotlaşdırılması) və revalvasiya (milli valyutanın xarici valyutalara nisbətən məzənnəsinin qaldırılması).

4. valyuta məhdudiyətləri – valyuta əməliyyatlarının inzibati tədbirlər və qanunverici aktlarla qadağan olunması və ya limitləşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Maliyyə vasitəçiliyi – Biznes və dövlət təşkilatları kimi kapital istəyən və pensiya fondları və şəxsi investorlar kimi kapital tədarükçüləri əlaqələndirən vasitəçilik fəaliyyəti. Bu termin, adətən, kommersiya və investisiya banklarının fəaliyyətlərini təsvir etmək üçün istifadə olunur.

Maliyyə öhdəliyi – Maliyyə öhdəçiliyinə əsasən (i) debitorun kreditor ilə bağlanmış müqavilədə müəyyən olunan şərtlər əsasında ona ödəniş və ya ödənişlər etməsini tələb edir və ya (ii) iki tərəf arasında maliyyə xarakterinə malik müəyyən hüquqları və ya öhdəlikləri müəyyən edir.

GİRİŞ

Bank işi fənninin proqramında yer alan mövzular gündəlik həyatda dövlət, korporativ və ictimaiyyət tərəfindən ən çox müzakirə və şərh edilən mövzulardır. Əmanətlərə və kreditlərə tətbiq edilən faiz dərəcəsi, valyuta məzənnəsi, pul aqreqləri və s. bu kimi makroiqtisadi göstəricilər iqtisadi vahidlərin maliyyə və investisiya qərarlarına təsir göstərən ən önəmli amildir.

«Bank işi» fənninin dərs proqramında: maliyyə xidmətlər sektorunun iqtisadiyyatı; bank sisteminin təşkili və fəaliyyətinin hüquqi- iqtisadi əsasları; Mərkəzi Bankın fəaliyyətinin əsasları; ödəniş sistemi; bankçılıq fəaliyyətinin əsasları; beynəlxalq bankçılıq; bankların passiv və aktiv əməliyyatları; bankların pul və kapital bazarında fəaliyyəti; bank menedjmenti və marketinqi; bank fəaliyyətinin maliyyə təhlili; banklarda korporativ idarəetmə sistemi; bank fəaliyyətində risklər; bank sistemində böhran və ona qarşı tətbiq olunan antiböhran tədbirlər modeli kimi mövzular tələbələrə öyrədiləcək və onlar tərəfindən mövzuları daha da dərinlən mənimsəmək məqsədilə interaktiv təlim metodlarından geniş istifadə olunacaqdır.

Mövzuların öyrənilməsi prosesində tələbələrə dünya təcrübəsi kontekstində Azərbaycanda bank sisteminin stabil və təhlükəsiz fəaliyyətinin təmin edilməsi və tənzimlənməsi prinsipləri, qaydaları və normaları əks etdirən normativ sənədlərləri ilə tanış edəcək və bütövlükdə onlara bank industriyası haqqında kompleks bilik və informasiya veriləcəkdir.

«Bank işi» fənninin tədrisində əsas məqsəd- Azərbaycanda bank sisteminin hüquqi bazasının, iqtisadiyyatda bank xidmətlərinin rolunu, bank sisteminin stabil və təhlükəsiz fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə Mərkəzi Bankın rolunu və əhəmiyyətini, bankların təşkili, daxili idarəedilməsi, fəaliyyətinin tənzimlənməsi və ləğv edilməsi prinsiplərini, qaydalarını və normalarını tələbələrə öyrətmək və izah etməkdir.

«Bank işi» fənninin tədrisində əsas vəzifələr:

1. Bank sisteminin fəaliyyətini tənzimlənməsini əks etdirən normativ- hüquqi sənədlərlə yaxından tanış etmək;
2. Bank fəaliyyəti haqqında kompleks nəzəri biliklər vermək;
3. Bank xidmət və məhsulları, bank marketinqi və menedjmenti, bank fəaliyyətində maliyyə nəticələrinin təhlili qaydalarını praktik olaraq istifadəsini öyrətmək;
4. Tələbələri müasir bank sisteminin vəziyyəti, inkişafı və problemləri haqqında məlumatlandırmaq və bank sistemində istifadə olunan əsas anlayışları izahını verməkdir.

I MÖVZU. BANK SİSTEMİ

Bank işininin fəlsəfi mahiyyəti. Bank sisteminin təsnifatı. Bank sisteminin təşkili və insitutsional həlqələri. Bank sisteminin tarixi inkişafı. Azərbaycanda bank sisteminin tarixi inkişafı. Azərbaycanda bank sisteminin fəaliyyətinin hüquqi əsasları.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (17 aprel 2007-ci il, 9 oktyabr 2007-ci il, 6 noyabr 2007-ci il, 26 may 2009-cu il, 19 iyun 2009-cu il və 30 iyun 2009-cu il tarixli qanunlarla qəbul edilmiş dəyişikliklər və əlavələrlə).

Banklar haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (4 mart 2005-ci il, 6 mart 2007-ci il, 17 aprel 2007-ci il, 19 oktyabr 2007-ci il, 2 oktyabr 2008-ci il, 26 may 2009-cu il və 30 iyun 2009-cu il tarixli qanunlarla qəbul edilmiş dəyişikliklər və əlavələrlə).

Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (25 dekabr 2009-cu il).

Azərbaycan Respublikasının bank sistemi: Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və kredit təşkilatları. Azərbaycanda kredit təşkilatının strukturu: bank, xarici bankın yerli filialı və bank olmayan kredit təşkilatı.

Poçt haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Poçt rabitəsinin milli operatorunun maliyyə xidmətləri. Milli operatorun maliyyə xidmətləri sahəsində fəaliyyətinə dair ümumi tələblər.

Bank sistemində aktiv həcmində görə bankların təsnifatı: kiçik, orta və iri banklar. Kapitalın mülkiyyətinə görə bankların təsnifatı: dövlət, özəl, xarici. Azərbaycan Respublikasının bank sistemində xarici kapitalın iştirakı. Fəaliyyət növlərinə görə banklar: kommertiya, investisiya, inkişaf, islam bankları. İxtisaslaşmış və universal banklar. Xolding bankçılıq. Pərakəndə bankçılıq. Toptan bankçılıq. Beynəlxalq bankçılıq. Online bankinq xidmətləri. Faizsiz bank modeli. İslam bankçılıq sisteminin işləmə mexanizmi.

Azərbaycanda müasir bank sisteminin xarakteristikası. Azərbaycan bank sektorunun icmalı. Azərbaycan bank sektorunun kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri. Azərbaycan bank sisteminin öhdəlikləri. Azərbaycan bank sisteminin aktiv strukturu. Azərbaycan bank sektorunun kapitalı. Azərbaycan bank sektorunun fəaliyyətinin maliyyə göstəriciləri.

Bank sistemində böhran anlayışı. Bank sistemində böhranların tarixi inkişafı. Sistemli bank böhranlarının səbəb və nəticələri. Böhranın bank sistemində islahatların gücləndirilməsinə təsiri. Qloballaşma və Bank böhranı. Qlobal «Yoluxma» effektinin milli iqtisadiyyata təsiri. 2007- 2008 –ci illərdə qlobal maliyyə böhranının xronikası. Qlobal bank böhrana təsir edən amillər. Qlobal 2007- 2008 bank böhranının bəzi ölkələrə şok təsir göstəriciləri. İnkişaf etmiş ölkələrdə bank böhranlarının səbəb və nəticələri. İnkişaf etməkdə olan ölkələrdə bank böhranlarının səbəb və nəticələri. Rusiyada bank böhranının özəllikləri (1998 və 2008 müqayisəli təhlil). Türkiyə bank böhranının özəllikləri (2001 və 2008 müqayisəli təhlil). Qlobal böhranın (2008) Azərbaycan bank sisteminə təsir kanalları.

Bank sistemində tətbiq olunan antiböhran siyasət. Dövlət idarəetmə sistemində antiböhran siyasətin məqsədi. Dövlət idarəetmə sistemində antiböhran tədbirlər: Bank sisteminin təcili xilas etmə tədbirləri; Monetar siyasət tədbirləri - antiinflasyonist

siyasətdən stimullaşdırıcı siyasətə keçid; Real sektora yönəlik tədbirlər planı və tələbi stimullaşdırmaq; əhalinin neqativ və ya olumsuz gözləmələrinə qarşı tədbirlər.

Bank sistemində xilasətmə tədbirləri. Bank böhranı sonrası islahatların məqsəd və istiqamətləri. Bank böhranının həllində dövlətin rolu və antiböhran proqram modelləri. Bank sistemində nəzarət- makromaliyyə sabitliyinin əsas amili kimi.

Banklarda antiböhran qərarların optimal reseptləri: likvidlik, risklərin minimizə etmək, xarici kapital cəlbi.

Əmanətlərin sığortalanması sisteminin məqsədi. Əmanət sığorta sistemi bank sistemində böhranlara qarşı maliyyə insitutu kimi. Əmanət sığorta fondu və onun Azərbaycanda fəaliyyəti.

Qlobal maliyyə böhranı şəraitində Azərbaycanda maliyyə bazarının vəziyyətinin təhlili və dəyərləndirilməsi. Qlobal böhranın təsirlərinə qarşı Azərbaycan bank sistemində mübarizə tədbirləri. Qlobal iqtisadi-maliyyə böhranı şəraitində Azərbaycanın MB antiböhran monetar siyasət proqramı. Azərbaycan Mərkəzi Bankı tərəfindən qəbul edilmiş mühüm pul siyasəti və makroprudensial idarəetmə qərarları. Azərbaycanda antiböhran tədbirlərinin prioritetləri.

II MÖVZU. MƏRKƏZİ BANK FƏALİYYƏTİNİN ƏSASLARI

Mərkəzi Bankın yaranma tarixinin mahiyyəti. Mərkəzi Bankın məqsədləri: öz səlahiyyətləri daxilində qiymətlərin sabitliyininin təmin edilməsi; bank və ödəniş sistemlərinin sabitliyini və inkişafını təmin etməkdir.

Mərkəzi Bankın funksiyaları: dövlətin pul və valyuta siyasətini müəyyən edir və həyata keçirir; nağd pul dövriyyəsini təşkil edir; manatın xarici valyutalara nisbətdə rəsmi məzənnəsini mütəmadi müəyyən edir və elan edir; valyuta tənзимini və

nəzarətini həyata keçirir; sərəncamında olan beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatlarını saxlayır və idarə edir; tədiyə balansını tərtib edir və ölkənin proqnoz tədiyə balansının hazırlanmasında iştirak edir; bank fəaliyyətini lisenziyalaşdırır və tənzimləyir, qanunla müəyyən edilmiş qaydada bank fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirir; ödəniş sistemlərinin fəaliyyətini təşkil edir, əlaqələndirir, tənzimləyir və onların üzərində nəzarəti qanuna uyğun olaraq həyata keçirir.

Mərkəzi Bankın monetar siyasətinin alətləri: açıq bazarda əməliyyatların aparılması; faiz dərəcələrinin müəyyənləşdirilməsi; kredit təşkilatları üçün məcburi ehtiyatların müəyyənləşdirilməsi; kredit təşkilatlarının yenidən maliyyələşdirilməsi; depozit əməliyyatlarının aparılması; bank əməliyyatlarının məhdudlaşdırılması; beynəlxalq təcrübədə qəbul edilmiş pul siyasətinin digər alətləri.

Pul siyasəti və maliyyə sabitliyi komitəsinin vəzifələri. Mərkəzi Bankın dövlət hakimiyyəti orqanları ilə münasibətləri. Mərkəzi Bank dövlətin maliyyə agenti kimi. Mərkəzi Bankın təşkilati strukturu və idarə olunması. Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin səlahiyyətləri. Beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatlarının idarə olunması. Mərkəzi Bank ödəniş sisteminin sabit işləməsini təmin edən orqan kimi. Mərkəzi Bankın kredit təşkilatları ilə münasibətləri. Mərkəzi Bank - kredit təşkilatlarının və poçt rabitəsinin milli operatorunun fəaliyyətinin tənzimlənməsi və nəzarətini həyata keçirən orqan kimi. Pul tədavülünün təşkili. Pul nişanlarının tədavülə buraxılması. Pul nişanlarının tədavüldən çıxarılması. Mərkəzi Bank - sonuncu instansiya kreditörü kimi. Beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatlarının idarə olunması. Ödəniş sistemlərinin təşkili. Tənzimləmə və nəzarət Kredit təşkilatlarına məqsədli kreditlərin verilməsi. Maastricht kriterləri kontekstində Mərkəzi Bankın monetar siyasətinin ölçüləri.

III MÖVZU. ÖDƏNİŞ SİSTEMİ

Ödəniş sistemi və nağdsız hesablaşma sistemi anlayışlarının məzmunu. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (AMB) ödəniş sistemləri sahəsində fəaliyyəti. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 9 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş - [Azərbaycan Respublikasında Milli Ödəniş Sisteminin İnkişafı üzrə 2005-2007-ci illər üçün Dövlət Proqramının məqsəd və vəzifələri](#).

Beynəlxalq Hesablaşmalar Bankının ödəniş və hesablaşma Sistemləri Komitəsinin sistem əhəmiyyətli ödəniş sistemləri üzrə müəyyən etdiyi əsas prinsiplər.

Azərbaycan Respublikasında ödəniş sisteminin fəaliyyətinin hüquqi çərçivəsi. Ödəniş sistemlərinə nəzarətin hüquqi əsasları. Elektron imza və elektron sənəd haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu.

Prosesinq təşkilatlarına icazələrin verilməsi və prosesinq fəaliyyətinə nəzarət qaydaları. Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən banklar arasında hesablaşmaların aparılması qaydası. Ödəniş sistemi kontekstində AZIPS – Real Vaxt Rejimində Banklararası Milli Hesablaşmalar Sisteminin fəaliyyəti.

Ödəniş sistemi kontekstində SWIFT – global telekommunikasiya sistemi və beynəlxalq maliyyə əməliyyatlarının təminatçısı kimi. Ödəniş sistemində kontekstində XÖHKS – Xırda Ödənişlər üzrə Hesablaşma Klirinq Sistemi fəaliyyəti.

Ödəniş sistemində kontekstində Kütləvi Ödənişlər üzrə Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi. Ödəniş sistemində kontekstində BMS – Mərkəzi Bankın Baş Mühasibatlıq Sistemi fəaliyyəti. XÖHKS-də hesablaşmalar. Kağız daşıyıcılarda hesablaşmalar. Elektron ödəniş sisteminin inkişafı. Ödəniş sistemi və informasiya texnologiyası. Ödəniş sistemlərinə nəzarət. [Prosesinq təşkilatlarına icazələrin verilməsinə və prosesinq fəaliyyətinə nəzarət qaydaları](#). Ödəniş sistemlərinə nəzarət konsepsiyası.

Nağdsız hesablaşma formaları: ödəniş tapşırıqları ilə hesablaşmalar; inkasso sərəncamları ilə hesablaşmalar; inkasso üzrə hesablaşmalar; akkreditiv üzrə hesablaşmalar. Nağdsız hesablaşmalar həyata keçirilərkən istifadə edilən ödəniş sənədləri: ödəniş tapşırıqları; inkasso sərəncamları; inkasso tapşırıqları; akkreditivlər.

IV MÖVZU. BANKLARDA KORPORATİV İDARƏETMƏ SİSTEMİ

Bank fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziya və icazələrin verilməsi prinsipi. Bankların İnzibatçılara dair tələblər. Yerli bankların filiallarının, şöbələrinin və nümayəndəliklərinin açılmasına icazələrin alınması qaydası. Bank lisenziyasının və ya icazənin verilməsi şərtləri. Bank lisenziyasının və ya icazənin ləğvi. Bankların təşkili. Bankın nizamnaməsi və reqlamenti. Azərbaycan Respublikasında Azərbaycan Respublikasında xarici bankların yerli filiallarının lisenziyalaşdırılması qaydası. Bankların və xarici bankların yerli filiallarının kapitalına tələblər.

Bankların idarəetmə strukturu: Səhmdarların ümumi yığıncağı, Müşahidə Şurası, İdarə Heyəti, Audit Komitəsi və daxili audit.

Kommersiya maraqlarının açıqlanması.

Bankların fəaliyyətinə dair tələblər. Bankların fəaliyyət növləri və banklar tərəfindən həyata keçirilməyən fəaliyyət növləri. Prudensial normativlər və tələblər. Banklar fəaliyyətləri dövründə öz aktivləri, balansarxası öhdəlikləri və kapitalının miqdarı ilə bağlı Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi prudensial normativlər və tələblər. Bank fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziya və icazələrin verilməsi. Bankın nizamnaməsi və reqlamenti. Bankların fəaliyyətinə dair tələblər. Banklarla onların

müştəriləri arasında münasibətlər. Bank sirri. Banklarda mühasibat uçotu və hesabat. Banklar arasında münasibətlər.

Bankların fəaliyyətinə nəzarət. Banklara təsir tədbirləri və sanksiyalar. Bankların maliyyə sağlamlaşdırılması. Bankların ləğvi: könüllü ləğv və məcburi ləğv. Bankların iflası.

Fidusiar vəzifələr - bankın maliyyə göstəricilərinə nəzarət və onların qiymətləndirilməsi. Strateji planlaşdırma prosesinin təşkili. Strateji Planda (Biznes Planda) bankın Strateji baxışı: missiya hesabatı, həyata keçiriləcək fəaliyyət növləri, təşkilati struktura dair tələblər, daxili nəzarət sistemləri, maliyyə proqnozları (balans, mənfəət və zərər haqqında hesabat və s.) və sair.

Bankın idarə edilməsi, təşkilati strukturu və reqlamenti. Müşahidə Şurası və onun iclasları. Müşahidə Şurasına verilən məlumat və hesabatlar. Müşahidə Şurasının digər inzibatçılarla münasibətdə fidusiar vəzifələri.

İdarə Heyəti. Audit Komitəsi və daxili audit. Bank fəaliyyətində daxili komitələr : kredit risklərinin səmərəli idarə edilməsi məqsədi ilə Kredit komitəsi, likvidliyin və vəsaitlərin səmərəli idarə edilməsi üçün Aktiv və passivləri idarəetmə komitəsi, bankın informasiya texnologiyaları sistemlərinin səmərəli və təhlükəsiz işini təmin etmək məqsədi ilə İnformasiya texnologiyaları komitəsi. Riskləri idarəetmə komitəsi. Kredit komitəsi. Aktiv və passivləri idarəetmə komitəsi. İnformasiya texnologiyaları komitəsi. Büdcənin hazırlanması. Maliyyə idarəetməsi və hesabatlıq. Banklarda insan resursları. Korporativ idarəetmə sistemi üzrə maliyyə idarəetməsi və hesabatları standartı. MHBS-yə uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarında tövsiyə məlumatları: maliyyə və əməliyyat nəticələri; bankın məqsədləri; mühüm iştirak payı olan səhmdarlar və onların səs vermə hüquqları; idarə Heyətinin üzvləri və əsas rəhbər işçilər barədə məlumat, onların mükafatlandırılması; proqnozlaşdırılan əhəmiyyətli risk amilləri; işçilərlə və digər maraqlı tərəflərlə əlaqədar əhəmiyyətli məsələlər; idarəetmə strukturu və qaydaları.

V MÖVZU. BANKÇILIQ FƏALİYYƏTİNDƏ RİSKLƏR

Bank risklərinin mahiyyəti. Bank risklərinin çeşidləri. Banklarda standart metod çərçivəsində bazar riskinin növləri: faiz dərəcəsi riski, xarici valyuta riski, kapital riski, əməliyyat riski.

Əməliyyat riskinin alt kateqoriyaları: insan resursu riski; texnoloji risk; proses riski; təşkilati risk; kənar risklər.

Banklarda reputasiya riski. Banklarda strateji risk. Banklarda likvidlik riski. Banklarda kredit riski. Kredit riskinin ölçülməsi. Beynəlxalq risk idarə standartları və Bazel I, II tövsiyələri: minimum kapital gərəkliyi, nəzarət sistemi və bazar intizamı qaydaları.

Bazar risklərinin ölçülməsi. Risklərin idarə edilməsi sistemi. Banklarda risklərin idarə edilməsi funksiyasını həyata keçirən təşkilati struktur. Risklərin idarə edilməsi siyasəti. Risklərin idarə edilməsi qaydaları. Risklərin müəyyənləşdirilməsi. Risklərin ölçülməsi və qiymətləndirilməsi. Müxtəlif risk kateqoriyalarının ölçülməsi üçün istifadə olunan metodlar: riskə məruz dəyər modelləri, stress test, risk xəritəsi. Risklərin monitorinqi. Risklərə dair hesabatlıq. Bankın müxtəlif risk növləri üzrə məlumatın istifadəçilərə təqdim edilməsi.

VI MÖVZU. BANK KAPİTALI VƏ ÖHDƏLİKLƏR

Bankların passiv əməliyyatlarının strukturu və ümumi xarakteristikası. Bankların resurs bazası. Bank kapitalının formalaşma qaydası. Bankların xüsusi kapitalının funksiyası: müdafiə, operativ, tənzimləmə funksiyaları. Bank kapitalinin və onun adekvatlığının hesablanması qaydaları.

Məcmu kapitalın məqsədi və ona yönəldilən tələblər. Kapitalın idarə edilməsi.

Bankın məcmu kapitalının mahiyyəti. Bankın məcmu kapitalının strukturu: I və II dərəcəli kapital. I dərəcəli kapital bankın əsas kapitalı kimi. I dərəcəli kapitalın komponentləri. II dərəcəli kapital və onun komponentləri. Kapitalın formalaşdırılmasına dair xüsusi tələblər və təsir tədbirləri. Passivlərin formalaşma mənbələri.

Banklarda İPO əməliyyatı. Cəlb olunmuş vəsaitlər. Bank mənfəəti passivlərin formalaşma mənbəyi kimi.

Bank fəaliyyətində əmanətin önəmi və əmanətin tərkibi. Kommersiya banklarının depozit siyasəti. Bankların resurs bazasının formalaşmasında hüquqi və fiziki şəxslərindən cəlb olunmuş vəsaitlər. Məcmu öhdəliklərin strukturu. Azərbaycan Bank sektorunun öhdəliklərinin strukturu. Azərbaycan banklarında əmanətlərin strukturu. Bank sisteminin öhdəliklərində Mərkəzi Bankdan cəlb edilmiş resurslar.

VII MÖVZU. BANKLARIN AKTİV ƏMƏLİYYATLARI

Aktiv əməliyyatların mahiyyəti. Bank aktivlərinin strukturu: nağd vəsaiti, müxbir hesablar, maliyyə sektoruna verilmiş kreditlər və depozitlər, müştərilərə kreditlər, investisiyalar. Aktiv göstəricilərinin keyfiyyəti. Aktivlərin risk dərəcəsi üzrə ölçülməsi. Bankda likvidliyin mahiyyəti. Bank likvidliyinin göstəriciləri. Bank xidmətlərinin növləri. Kreditin mahiyyəti, prinsipləri, forma və növləri. Kredit qanunları. Kreditləşmənin əsas prinsipləri. Kreditin forma və növləri. Kreditləşmənin təşkili. İstifadə formasına görə kreditlər: istehsal krediti, istehlak krediti və investisiya krediti. Təminat formasına görə: açıq kredit və təminatlı kredit. Kreditin iqtisadiyyatda rolu. Problemlə kreditlərin

həlli yolları. Kredit multiplikatoru. Kreditləşmənin iqtisadi əhəmiyyəti və kredit tələblərinin dəyərləndirilməsi. Bankların investisiya prosesində iştiraki. Bankların qiymətli kağız bazarında əməliyyatı. Bankların valyuta əməliyyatı. İpoteka krediti. İpoteka böhranı. Azərbaycan Bank sektorunun aktivlərinin strukturu. Kredit portfelinin sahələr üzrə konsentrasiya səviyyəsi. Banklar tərəfindən qiymətli kağızlarla əməliyyat. Bankların dövlət qiymətli kağızlara və korporativ qiymətli kağızlara vəsait qoyuluşları.

VIII MÖVZU. AZƏRBAYCAN BANKLARINDA KREDİTLƏRİN VERİLMƏSİ QAYDALARI

Bankın kredit strategiyası. Kreditlərin verilməsi meyarları. Kreditlərin verilməsi üzrə bankdaxili qaydaları. Kreditləşmə sahələri və növləri. Kreditlərin ödəniş müddətləri və şərtləri. Kreditlər üzrə faiz dərəcələrinin müəyyənləşdirilməsi. Kredit öhdəliklərinin icrasının təmin edilməsi üsulunun qiymətləndirilməsi. Borcalanlar haqqında maliyyə məlumatı. Sindikativ və birgə kreditlərin verilməsi. Banklararası kreditləşdirmə. Kredit portfelinin keyfiyyətinə nəzarət. Bankın rəhbərliyinə hesabatların təqdim olunması. Kredit verildikdə borcalanla bank arasında kredit müqaviləsinin məzmunu. Məlumatın istehlakçılara açıqlanması. Borcun gecikdirilməsi, ödənilməsi və silinməsi. Kredit dosyesinin (tarixçəsinin) məzmunu. Mərkəzləşdirilmiş kredit reyestri haqqında qaydalar. Azərbaycan iqtisadiyyatına kredit qoyuluşları

IX MÖVZU. BANKLARIN İNVESTİSİYA SİYASƏTİ

İnvestisiya anlayışının məzmunu. Kapital qoyuluşunun təsnifatı və məzmunu. Bankların investisiya əməliyyatı. İnvestiya qoyuluşunun məqsədi. Birbaşa və portfel investisiyası. Bankların investisiya əməliyyatının məqsədləri.

Vençur – capital maliyyələşmə xidməti. Aktivə əsaslanan qiymətli kağızlar.

İnvestiya layihələrinin kreditləşdirilməsi. layihələrin maliyyələşdirilməsi üzrə bank xidmətləri. İnvestiya kreditləşdirilməsinin riskləri. İnvestiya layihələrinin kreditləşdirilməsi texnologiyası. İnvestisiya banklarının məqsəd və vəzifələri.

X MÖVZU. BANKLARIN VALYUTA ƏMƏLİYYATLARI

Beynəlxalq bank anlayışı. Beynəlxalq bankların insituonal xidmət vahidləri. Bankların beynəlxalq departmetləri. Bankların xaricdə nümayəndiliyi missiyası və fəaliyyətləri.

Müxbir banklar. Xaricdə şöbələr. Xaricdə bankın təsisçisi və ya sahibi. Konsorsiyum banklar. Bank International Settlements və Bazel kriterləri. Xarici ticarətin kreditləşdirilməsində bankların rolu. Rəsmi qaynaqlar hesabına xarici ticarəti kreditləşdirmə modeli. Banklar tərəfindən xarici ticarətin kreditləşdirilməsində araşdırılan ölkə risk dəyərləndirilməsi. Valyuta əməliyyatlarının həyata keçirilməsi prinsiplərini. Valyuta tənziimi və valyuta nəzarəti orqanlarının səlahiyyətlərini və funksiyaları. Cari valyuta əməliyyatları. Kapitalın hərəkəti ilə bağlı valyuta əməliyyatları. «Müvəkkil banklar» — valyuta əməliyyatlarının aparılması üçün Azərbaycan Respublikasının Mərkəzii Bankının lisenziyasını almış banklar və digər kredit təşkilatlarıdır. Azərbaycan Respublikasında

qeyri-rezidentlər tərəfindən milli valyutanın əldə edilməsi və ondan istifadə edilməsi qaydası. Müəssisə və təşkilatların valyuta vəsaitinin formalaşması qaydası. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Azərbaycan Respublikasında valyuta tənzipini həyata keçirən əsas orqan kimi.

Valyuta nəzarətinin əsas istiqamətləri. Fiziki şəxslər tərəfindən valyuta sərvətlərinin Azərbaycan Respublikasına gətirilməsi və Azərbaycan Respublikasından çıxarılması qaydaları.

Azərbaycan Respublikasında rezident və qeyri-rezidentlərin valyuta əməliyyatlarının rejimi haqqında qaydaları. Müvəkkil bankların valyuta nəzarəti agentli funksiyalarını yerinə yetirməsi qaydaları. Azərbaycan respublikası müvəkkil banklarının açıq valyuta mövqeyi limitlərinin müəyyən edilməsi və tənziplənməsi qaydaları.

Valyuta mövqeyi . Qısa açıq valyuta mövqeyi .Uzun açıq valyuta mövqeyi. Məcmu açıq valyuta mövqeyi . Qapalı valyuta mövqeyi. Struktur valyuta mövqeyi. Müvəkkil bankların açıq valyuta mövqeyinə dair hesabatı. Banklar və beynəlxalq pul köçürmələri.

XI MÖVZU. BANKLARIN PUL VƏ KAPITAL BAZARINDA FƏALİYYƏTI

Bankların pul və kapital bazarında fəaliyyət növləri. Bankların investisiya əməliyyatı. Qiymətli kağız portfel menedcmenti. Azərbaycan banklarının maliyyə bazarında fəaliyyəti. Banklar fond bazarında inventör və anderrayter kimi. Banklar tərəfindən pul və kapital bazarında investisiya imkanların təhlili. Bank portfeliində qiymətli kağızların menedcmenti. Azərbaycan banklarının qiymətli kağızlar bazarında fəaliyyəti. Pul bazarının likvidliyini tənzipləmək məqsədi ilə Mərkəzi Bank tərəfindən notların buraxılışı qaydası. Azərbaycan banklarının korporativ qiymətli

kağızlar bazarında fəaliyyəti. Qiymətli kağızlar bazarında bankların investisiya siyasəti.

XII MÖVZU. BANKLARIN VASİTƏÇİLİK ƏMƏLİYYTLARI

Bankların vasitəçilik əməliyyatlarının mahiyyəti və təsnifatı. Lizingin mahiyyəti və məzmunu. Lizing əməliyyatlarının əsas elementləri. Lizing sövdələşməsi və onun növləri. Lizing obyektı. Maliyyə lizingi. Lizing əməliyyatlarında risklər və onların idarə olunması. Faktoring. Faktoring üzrə ödənişlər. Bankların trast əməliyyatları. Trast xidmətlərinin məzmunu və növləri. Banklarda zəmanət praktikasından istifadə. Banklarda təminat praktikasından istifadə. Xəzinardarlığın kassa icracı.

XIII MÖVZU. BANK MENEDCMENTİ VƏ MARKETİNQİ

Bank menedcmentinin mahiyyəti. Bank menedcmentinin məqsəd və vəzifələri. Bank menedcmentinin inkişaf və böhran prosesində əhəmiyyəti. Bank fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi. RATE- reyting sistemi. CAMEL – bank etibarlılıq ölçüsü. Bank aktivlərinin idarəedilməsi prinsipləri. Bank mənfəətinin menedcmeti. Net faiz marjı və onun təhlili. Bank fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi. Gap təhlili. Durasyon təhlili. Varyans təhlili.

Bankda maliyyə nəzarətinin təşkili. Banklarda daxili nəzarət və daxili auditin təşkili. Daxili nəzarət mexanizmləri: mükəmməl təşkilati struktur; zəruri siyasət və uçot qaydaları; aktivlərin qorunması və daxili audit üzrə səmərəli proqram.

Daxili audit banklarda ən səmərəli daxili nəzarət vasitəsi kimi. Auditin məqsəd və vəzifələri. Bank fəaliyyətinin idarəetmə

sistemində bank marketingi. Banklarda marketing fəaliyyətinin özəllikləri. Banklarda makromarketing texnologiyası. Banklarda məhsul və xidmət istehsalı və qiymət siyasəti. Banklarda kommunikasiya siyasəti: direkt satış, bank reklamı, promasyon, ictimaiyyətlə iş. Bank fəaliyyətində reklam və PR.

XIV MÖVZU. BANKLARDA MÜHASİBAT UÇOTU İŞİNİN TƏŞKİLİ

Bank sistemində maliyyə hesabatlarının tərtib və təqdim olunması. Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarının (BMHS) tələbləri. Maliyyə hesabatlarının məqsədi. Maliyyə hesabatlarının tərtib olunma prinsipləri. Hesablama metodu. Fəaliyyətin fasiləsizliyi. Maliyyə hesabatlarının keyfiyyət xüsusiyyətləri. Şəffaflıq (aydınlıq). Münasiblik. Əhəmiyyətlik. Etibarlılıq və s. Maliyyə hesabatlarının elementləri. Maliyyə hesabatları elementlərinin tanınması. Maliyyə hesabatı elementlərinin qiymətləndirilməsi. Uçot siyasəti. Balansdankənar maddələr üzrə potensial öhdəliklər və şərti hadisələr. Azərbaycan Respublikasının bank sistemində balansdankənar əməliyyatların uçot Qaydaları.

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən kredit təşkilatlarında mühasibat uçotunun aparılması qaydaları. Banklarda mühasibat uçotu. Analitik və sintetik uçot. Sintetik uçot. Mühasibat xidmətinin təşkili. Bankdaxili nəzarət. İnteraktivasiya. İnteraktivasiyanın əsas məqsədləri Bank tərəfindən aparılan əməliyyatların sənədləşdirilməsi və onların mühasibat uçotunda əks olunması. Baş kitab və köməkçi mühasibat jurnalları. İlk uçot sənədlərinin rəsmiləşdirilməsi. Uçot sənədlərinin saxlanması təmin edilməsi. Bank sistemində ödəniş vasitələrinin maliyyə hesabatlarında uçotu qaydaları.

XV MÖVZU. BANK FƏLİYYƏTİNİN MALİYYƏ NƏTİCƏLƏRİNİN TƏHLİLİ

Banklarda mühasibat uçotunun əsas prinsipləri. Bank fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinin təhlilinin nəzəri əsasları. Bank balanslarının təhlili. Balansdan kənar hesablar. Banklarda maliyyə təhlilinin informasiya bazası. Bank sisteminin maliyyə dayanıqlığı. likvidlik anlayışı. Likvidlik riski və likvidliyin idarə olunması üzrə bankdaxili siyasət və qaydalar. Likvidlik əmsallarının təhlili. Likvidliyin idarə olunması üzrə bankın siyasəti. Bankın ödəniş qabiliyyətinin mahiyyəti.

Bank kapitalının təhlili. Passiv əməliyyatının təhlili. Aktiv əməliyyatının təhlili.

Gəlirin təhlili. Xərclərin təhlili. Mənfəətin təhlili. Banklarda rentabelliyyə təsir edən amillər: bankın net mənfəət marjı, aktivlərin gəlirliliyi, maliyyə leveredj.

Bank fəaliyyətindən kənar gəlirlərin təhlili. Bank fəaliyyətində vergi menedcmeti. Gəlir cədvəli. Faiz gəlir və xərcləri.

Net gəlir. Banklarda istifadə edilən CAMEL metodu. Maliyyə əmsalları. Aktiv keyfiyyət göstəriciləri. ROE (vergi ödənilənədək xalis mənfəətin orta kapitalla nisbəti) göstəricisi. ROA Bank sektorunun aktivlərinin gəlirliliyi (xalis mənfəətin orta aktivlərə nisbəti) göstəricisi. FK (Borcların orta orta aktivlərə nisbəti).

Mənfəət və zərər haqqında hesabat. Rəhbərliyə hesabatlar: Maliyyə və fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsi, və risklərin idarə edilməsi. Kredit keyfiyyəti üzrə əmsallar. Likvidlik əmsalları. Xarici valyuta əmsalları. Xarici valyuta üzrə mövqe.

TEST BANKI

1. Bank sisteminə daxildir:

1. Mərkəzi bank və kredit təşkilatları;
2. mərkəzi bank, kredit təşkilatları, birja və investisiya fondları;
3. Mərkəzi bank, kredit təşkilatları, onların birlikləri və sığorta şirkətləri.
4. kredit təşkilatları, onların birlikləri və sığorta şirkətləri.

2. Planlı iqtisadiyyatda bank sistemi neçə pillədən təşkil olunur.

1. bir pillələli
2. iki pillələli
3. üç pilləli
4. dörd pilləli

3. Azərbaycan bank sistemi neçə pillədən təşkil olunub.

1. bir pillələli
2. iki pillələli
3. üç pilləli
4. dörd pilləli

4. Əmanət qəbul edən qurumları qeyd edin

1. Kredit ittifaqları,
2. Kommersiya bankları,
3. İnkişaf bankları
4. İnvestisiya bankları
5. Finans şirkətləri

5. Əmanət qəbul edən qurumları qeyd edin

1. Poçt-bank qurumları
2. İnkişaf bankları
3. İnvestisiya bankları

4. Finans şirkətləri
5. Sosial güvənlik qurumları

6. İnvestisiya banklarının funksiyalarına daxildir:

1. korporativ şirkətlərə investisiya mövzusunda müşavirlik xidməti

2. əmanət toplayır
3. qısa müddətli kredit açar
4. səhmləri yerləşdirir
5. kassa xidməti təklif edir

7. Funksional təyinatına görə banklar bölünür:

1. emissiya, depozit və investisiya.
2. universal və ixtisaslaşma
3. milli, xarici, dövlət.
4. kiçik, orta və böyük.

8. Mülkiyyət təyinatına görə banklar bölünür

1. milli, xarici, dövlət.
2. emissiya, depozit və investisiya.
3. universal və ixtisaslaşma
4. kiçik, orta və böyük.

9. Kapital bazarının alətlərini qeyd edin:

1. səhm
2. istiqraz
3. veksəl
4. xəzinə bonusu
5. əmanət kitabçası

10. Fond birjasının fəaliyyəti nə zaman başlamış.

1. 1875-ci ildən
2. 1801-ci ildə
3. 1802-ci ildə

4. 1847
5. 1876

11. Azərbaycanda fond birjası ilk dəfə nə zaman fəaliyyətə başlamışdır.

1. 2001
2. 1992
3. 1994
4. 1998
5. 2003

12. Kapital bazarı öz növlərinə görə aşağıdakı bazarlara bölünür.

1. Aksiya bazarları;
2. pul bazarları;
3. Veksel bazarları;
4. valyuta bazarları;
5. Depozit və əmanət sertifikatları bazarı.

13. Maliyyə böhran dönməndə DİS-də görülməçək ilk tədbirlərdən hansı cavab doğrudur:

Bazarlarda likvidliyin təminatı məqsədilə məcburi ehtiyat normalarının həddini azaltmaqla likvidliyin genişləndirilməsi;

1. Faiz dərəcələrini artırmaq;
2. Vergi yükünə yenidən baxış;
3. Banklara qoyulan əmanətlərin kompensasiyası azaltmaq;
4. Milli pul vahidinin dəyəri aşağı samaq.

14. Maliyyə böhran sırasında DİS-də görülməçək ilk tədbirlərdən hansı cavab doğrudur:

1. Banklara qoyulan əmanətlərin kompensasiyası məbləğinin artırılması tədbirləri;

2. Faiz dərəcələrini artırmaq;
3. Vergi yükünə yenidən baxış;

4. Banklara qoyulan əmanətlərin kompensasiyası azaltmaq;
5. Milli pul vahidinin dəyəri aşağı samaq.

15. Maliyyə böhran sırasında DİS-də görülməç ilk tədbirlərdən hansı cavab doğrudur:

- 1.Vergi yükünün azaldılması
2. Banklara qoyulan əmanətlərin kompensasiyası məbləğinin artırılması tədbirləri;
- 3.Faiz dərəcələrini artırmaq;
- 4.Vergi yükünə yenidən baxış;
5. Banklara qoyulan əmanətlərin kompensasiyası azaltmaq.

16. Bankda vəzifələrinin icrasına başlaya bilmək üçün kimlər attestasiyadan (Mərkəzi Bankdan)keçmək məcburiyyətindədirlər:

1. Bankın İdarə Heyətinin üzvləri, daxili audit bölməsinin rəhbəri, bankın baş mühasibi
2. Bankın müşahidə şurasının üzvləri, bankın baş mühasibi
3. audit komitəsinin sədri və bankın baş mühasibi
4. sadəcə Bankın İdarə Heyətinin sədri.

17. Depozit əməliyyatlarını hansı təşkilatlar həyata keçirə bilər:

1. yalnız banklar və poçt rabitəsinin milli operatoru
2. yalnız banklar
3. kommersioniya və investisiya bankları
4. bank olmayan kredit təşkilatları.

18. Kommersioniya bankı hansı məqsədlərdən ötrü yaradılmış təşkilatdır:

1. vətəndaşların kredit kooperativi;
2. vətəndaşların mülkiyyət maraqlarının müdafiəsi;
3. pul vəsaitlərinin cəlb edilməsi və öz adından yerləşdirilməsi.

19. Bankların depozit əməliyyatları göstərilən qrupların hansına aiddir?

- 1) passiv əməliyyatlar;
- 2) aktiv əməliyyatlar;
- 3) balansarxası əməliyyatlar;
- 4) investisiya;
- 5) trast.

20. Hansı təsisatlar tədiyə vəsaitlərinin dövriyyəyə buraxılışını və dövriyyədən çıxarılmasını həyata keçirə bilər?

1. investisiya fondları;
2. birjalar;
3. banklar.

21. Müştərilərin kreditləşdirilməsi əməliyyatları:

1. passiv əməliyyatlardır;
2. aktiv əməliyyatlardır;
3. vasitəçilik əməliyyatıdır;
4. balansarxası əməliyyatdır;
5. kassa əməliyyatıdır.

22. Bankların akkreditiv əməliyyatları hansı qrupa aiddir?

1. depozit əməliyyatlar;
2. qeyri-depozit əməliyyatlar;
3. balansarxası əməliyyatlar;
4. kassa əməliyyatları;
5. vasitəçilik əməliyyatları.

23. Müxbir hesablar üzrə bank əməliyyatları hansı qrupa aiddir?

1. passiv əməliyyatlar;
2. kredit əməliyyatlar;
3. fond əməliyyatları;
4. vasitəçilik əməliyyatları;
5. hesablaşma əməliyyatları.

24. İqtisadi mahiyyətinə görə bankın aktiv əməliyyatları hansı səciyyə daşıyır?

1. investisiya;
2. informasiya;
3. hesablaşma – kassa.

25. Bank sisteminə daxildir:

1. mərkəzi bank, kredit təşkilatları, birja və investisiya fondları;
2. mərkəzi bank və kredit təşkilatları;
3. mərkəzi bank, kredit təşkilatları, onların birlikləri və sığorta şirkətləri.

26. Banklararası kredit:

1. bankın hüquqi şəxsə verdiyi kreditidir;
2. özünü kreditləşdirmədir;
3. bir komməriya bankının digər banka verdiyi kreditidir.

27. Müxbir hesablar hansı təşkilatlar üçün açılır?

1. banklar üçün;
2. təsərrüfat subyektləri üçün;
3. fiziki şəxslər üçün;
4. nümayəndəliklər üçün;
5. bank şöbələri üçün.

28. Depozit hesablarından hansı hallarda hesablaşma əməliyyatlarının aparılmasına icazə verilir?

1. vəsaiti geri götürəndə;
2. faiz hesablamadıqda;
3. heç bir halda;
4. mədaxil əməliyyat aparılmadıqda;
5. krediti qaytarıldıqda.

29. Bankın komisyon əməliyyatlarına göstərilənlərdən hansı aiddir?

1. hesablaşma-kassa əməliyyatları;
2. investisiya əməliyyatları;
3. zəmanət əməliyyatları.

30. Bankın müştərilərinin tapşırığı ilə və ödənişli əsasda yerinə yetirdiyi əməliyyatlar hansı qrupa aiddir?

1. aktiv əməliyyatlar;
2. komisyon əməliyyatlar;
3. passiv əməliyyatlar.

31. Bankın balansının cəlb edilmiş və borc alınmış resurslar hissəsi necə adlanır?

1. mənfəət;
2. gəlir;
3. öhdəliklər;
4. xüsusi kapital;
5. rentabellik.

32. Kommersiya bankının resurslarının formalaşması üzrə əməliyyatlar hansı qrupa aiddir?

1. aktiv əməliyyatlar;
2. passiv əməliyyatlar;
3. komisyon əməliyyatlar.

33. Depozitin hansı növü cari hesablaşmalar üçün nəzərdə tutulur?

1. tələb olunanadək depozitlər;
2. əmanət depozitləri;
3. müddətli depozitlər.

34. Bankların vəsait cəlb edilməsi üzrə əməliyyatları hansı qrupa aid edilir?

1. aktiv əməliyyatlar;
2. aktiv-passiv əməliyyatlar;
3. passiv əməliyyatlar;
4. trast əməliyyatlar;
5. komisyon əməliyyatlar.

35. Bankların trast əməliyyatları hansı qrupa aiddir?

1. aktiv əməliyyatlar;
2. passiv əməliyyatlar;
3. komisyon – vasitəçilik əməliyyatlar.

36. Göstərilənlərdən hansı bankın passiv əməliyyatlarına aiddir?

1. trast əməliyyatları;
2. kredit əməliyyatları;
3. nizamnamə kapitalının formalaşması.

37. Hal-hazırda ölkəmizdə nağdsız hesablaşmaların hansı forması tətbiq olunur?

1. akkreditiv;
2. inkasso;
3. həm akkreditiv, həm də inkasso.

38. Bankın xüsusi və cəlb olunmuş vəsaitlərinin yerləşdirilməsi:

1. passiv əməliyyatdır;
2. aktiv əməliyyatdır;
3. komisyon əməliyyatdır.

39. Bankların vəsaitlərin cəlb edilməsi üzrə funksiyası hansıdır?

1. investisiya funksiyası;
2. kredit funksiyası;
3. hesablaşma funksiyası;
4. depozit funksiyası;
5. səfərbərlik funksiyası.

40. Bankların yenidən maliyyələşdirilməsi nədir?

1. mərkəzi bankın kommersion banklarını kreditləşdirməsidir;
2. bir kommersion bankının digərini kreditləşdirməsidir;
3. bir təsərrüfat subyektinin digərini kreditləşdirməsidir.

41. Cəlb olunmuş vəsaitlərin yerləşdirilməsi üzrə bank əməliyyatları:

1. passivdir;
2. aktivdir;
3. aktiv-passivdir;
4. trast əməliyyatıdır;
5. komissyon əməliyyatıdır.

42. Depozitin hansı növü cari hesablaşmalar üçün nəzərdə tutulur?

1. tələb olunanadək depozitlər;
2. əmanət depozitləri;
3. müddətli depozitlər.

43. Pul emissiyası hansı təşkilatın müstəsna səlahiyyətinə aiddir?

1. Maliyyə Nazirliyinin;
2. İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin;
3. Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin;
4. Vergilər Nazirliyinin;
5. Mərkəzi bankın.

44. Kredit sisteminin təsisat quruluşunu nə müəyyən edir?

1. mərkəzi banklar və kredit təşkilatları;
2. banklar;
3. universal banklar;
4. ixtisaslaşmış banklar;
5. mərkəzi banklar, kredit təşkilatları və qeyri-bank təşkilatları.

45. Libor-un mənası hansıdır?

1. Parij banklararası faiz dərəcəsi;
2. beynəlxalq bazar;
3. Frankfurt bazarı;
4. Avropa bazarı;
5. ABŞ bazarı;
6. heç biri.

46. Bazara ilk çıxarılan qiymətli kağızların alınıb satıldığı bazar necə adlanır?

1. bazar;
2. fond bazarı;
3. istiqraz bazarı;
4. İPO;
5. pul bazarı.

47. Monetar siyasəti hansı orqan həyata keçirir?

1. Maliyyə Nazirliyi;
2. Xəzinə xidməti;
3. Mərkəz bankı;
4. Qiymətli Kağız Komitəsi;
5. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi.

48. Nominal faiz dərəcəsi 50%, inflyasiya səviyyəsi 20% olan və risk səviyyəsi 10% bir ölkədə real faiz dərəcəsinə qədərdir.

1. 25%;
2. 40%;
3. 20%;
4. 30%;
5. heç biri.

49. Azərbaycan Respublikasının bank sistemi ibarətdir

1. Mərkəzi bank;
2. Mərkəzi bank və bank;
3. bank və kredit təşkilatları;
4. Mərkəzi bank və kredit təşkilatları;
5. İpoteka fondu və banklar.

50. Bankın inzibatçı tərkibi ibarətdir

1. Bankın Müşahidə Şurası (BMŞ);
2. Audit Komitəsi (AK);
3. İdarə heyəti (ID);
4. Baş mühasib (BM);
5. Daxili audit (DA);
6. BMŞ, AK, ID, BM və DA.
7. Bankın Müşahidə Şurası, Audit Komitəsi, İdarə heyəti.
8. heç biri

51. Kredit təşkilatının tərkibi:

1. bank və xarici bankın yerli filialı;
2. xarici bankın yerli filialı;
3. bankı olmayan kredit təşkilatı;
4. bank və bankı olmayan kredit təşkilatı;
5. Bank, xarici bankın yerli filialı və bankı olmayan kredit təşkilatı.

52. Azərbaycanda depozit əməliyyatlarını kimlər həyata keçirir?

1. yalnız banklar;
2. bank olmayan kredit təşkilatı;
3. maliyyə institutları;
4. banklar və poçt rabitəsinin milli operatoru;

53. Pul bazarlarında fəaliyyət göstərən ən iri təşkilat:

1. Kommersiya bankı
2. Investisiya bankı
3. İnkişaf bankı
4. İslam bankı
5. Sığorta şirkətləri.

54. Kapital bazarlarında fəaliyyət göstərən ən iri təşkilat:

1. Investisiya bankı
2. Kommersiya bankı
3. İnkişaf bankı
4. İslam bankı
5. Sığorta şirkətləri.

55. Pul bazarlarında əməliyyat görəən əsas maliyyə aləti

1. Repo
2. törəmə alətlər
3. şirkət istiqrazı
4. Aksiya
5. xəzinə istiqrazı

56. Bank sistemində maliyyə sağlamlaşdırılması sahəsində tədbirlər planını hansı orqan hazırlayır:

1. Mərkəzi Bank
2. İqtisadi inkişaf naziri
3. nazirlər kabineti
4. maliyyə naziri.

57. Bank statistikas ı hesabatl arının formas ı, m əzmunu v ə t əqdim edilm əsi qaydalar ını hans ı orqan m ıyyəy ən edir.

1. M ərk əzi Bank
2. D ıvl ət statistika komit əsi
3. Maliyy ə nazirliyi
4. ədliyy ə nazirliyi
5. nazirl ər kabinet i

58. Bank sistemində xarici bank kapitalının iştirak limitini hans ı orqan t ərəfind ən m ıyyəy ən edilir?

1. Milli T əhl ək əsizlik Nazirliyi;
2. İqtisadi İnk işaf Nazirliyi;
3. Maliyy ə Monitoring Xidm əti;
4. M ərk əzi Bank.

59. Bankda Ali idar ətm ə orqanı hans ıdır?

1. S əhmdarların umumi y ığ ıncağ ı;
2. M üşahid ə Şuras ı;
3. Audit Komit əsi;
4. İdar ə hey ətinin s ədri.

60. Banklar t ərəfind ən h əyata keçirilm əy ən f əaliyy ət n ıvl əri hans ılard ır:

1. qiym ətli kağ ız bazar ında peş əkar f əaliyy ət;
2. maliyy ə m üşaviri;
3. ıd əniş vasit ələrinin burax ılmas ı;
4. s ığorta f əaliyy əti;
5. qiym ətli metallar ın əman ət ə c əlb edilm əsi.

61. M ərk əzi Bank ın əsas m əqs ədi:

1. bank sisteminin sabitliyi;
2. ıd əniş sisteminin sabitliyi;
3. öz s əlahiyy ətl əri daxilində qiym ətl ərin sabitliyi;
4. m ənf ə ət g öt ürm ək.

62. Mərkəzi Bankın funksiyaları:

1. maliyyə siyasəti;
2. kredit siyasəti;
3. pul və valyuta siyasəti;
4. maliyyə institutlarının fəaliyyətinə nəzarət.

63. Mərkəzi Bank fəaliyyəti barədə kimə hesabat verir?

1. Maliyyə Nazirliyinə;
2. Nazirlər Kabinətinə;
3. Prezidentə;
4. Milli Məclisə;
5. Hesablama Palatasına.

64. Azərbaycan Respublikasında aşağıdakı hansı pul vahidləri ödəniş vasitəsi kimi istifadə edilə bilər?

1. dollar;
2. evro;
3. rubl;
4. iena;
5. heç biri.

65. Banklarda korporativ idarəetmə standartlarını hansı orqan müəyyən edir?

1. Maliyyə Nazirliyi;
2. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi;
3. Mərkəzi Bank;
4. Sənaye və Energetika Nazirliyi;
5. Nazirlər Kabineti.

66. Mərkəzi Bankın əsas funksiyasını qeyd edin:

1. ödəniş sisteminin sabitliyi;
2. mənfəət götürmək;
3. qiymət sabilliyi;
4. pul siyasətini müəyyən edir.

67. Mərkəzi Bankın əsas məqsədi:

1. pul siyasəti;
2. manatın rəsmi məzənnəsi müəyyən edir;
3. valyuta siyasəti;
4. bank sisteminin inkişafı;
5. qiymətlərin sabitliyi.

68. Direkt pul siyasətinin alətləri hansılardır?

1. açıq bazar əməliyyatı;
2. kredit əməliyyatı;
3. repo əməliyyatı;
4. kredit limitləri və faiz dərəcələrinə nəzarət.

69. Dolay pul siyasətinin alətləri:

1. faiz dərəcələrinə nəzarət;
2. məcburi ehtiyat normaları;
3. kredit limitləri;
4. portfelin kredit aktivlərinin yenidən nizamlanması.

70. Mərkəzi bank açıq bazarda hansı əməliyyatları apara bilər?

1. dövlətin buraxdığı qiymətli kağızlarla alqı-satqı;
2. şirkətin buraxdığı qiymətli kağızlarla alqı-satqı;
3. neft şirkətinin buraxdığı qiymətli kağızlarla alqı-satqı;
4. bankların buraxdığı kağızlarla alqı-satqı;
5. xarici valyuta ilə alqı-satqı əməliyyatları.

71. Mərkəzi bank uçot dərəcəni hansı meyara əsaslanaraq müəyyənləşdirir:

1. hökumətin iqtisadi proqramlara uyğun olaraq;
2. libor – bazarına uyğun olaraq;
3. beynəlxalq maliyyə bazarlarının faiz dərəcələrinə görə;
4. ölkədəki makroiqtisadi durum və maliyyə bazarının vəziyyəti.

Məcburi ehtiyatları hansı orqan müəyyən edir?

1. Maliyyə Nazirliyi;
2. Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi;
3. Mərkəzi bankın nəzarət departamenti;
4. Mərkəzi bankın idarə heyəti;
5. Nazirlər Kabineti.

72. Kredit təşkilatlarının yenidən maliyyələşdirilməsi həyata keçirilərkən kreditlər hansı aktivlərlə təmin olunmalıdır.

1. şirkətin qiymətli kağızı ilə;
2. neft fondunun aktivləri ilə;
3. dövlətin ehtiyat fondunun aktivləri ilə;
4. dövlət qiymətli kağızları ilə;
5. xarici valyuta, qızıl və qiymətli metallar.

73. Mərkəzi bank beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatları haqqında nə zaman məlumatları açıqlamalıdır?

1. ildə 1 dəfə;
2. ayda 1 dəfə;
3. rübdə bir dəfədən az olmayaraq;
4. Milli Məclisin sessiyasında.

74. Aşağıdakı bankçılıq əməliyyatı olan bankların passiv əməliyyatlarına daxil olanların başına işarəti qoyun:

1. əmanət qəbulu;
2. bir başqa bankdan kredit alınması;
3. öz istiqrazlarının satması;
4. qiymətli kağızların bazarda yerləşdirilməsi.

75. Bankçılığın qızıl qaydası:

1. kredit verilişində əsas prinsip rentabellikdir;
2. uzunmüddətli əmanət uzunmüddətli kreditə, qısamüddətli vəsait də qısamüddətli kreditə verilir;

3. təminat alınmadan kredit açılmamalı;
4. kreditlər uzunmüddətli açılır.

76. Aşağıdakı hansı vəzifələr Mərkəz bankının vəzifəsinə aid deyildir?

1. pul dəyərini təminatı;
2. dövlətin bankı;
3. hökumətin icra orqanı;
4. hökumətin pul siyasətinin icracısı.

77. Aşağıdakılardan hansıları pul siyasətinin mövzusu deyildir?

1. işsizlik;
2. iqtisadi inkişaf;
3. istehsalın inkişafı;
4. qiymət stabilliyi.

78. Likvidlik nə deməkdir?

1. maliyyə aktivinin qiymət əsnəkliyi;
2. əmanət;
3. xəzinəyə pul girişi;
4. aktivin ödəniş vasitəsinə transformasiya (dönüşü) asanlıığı;
5. borcların geri ödənməməsi.

79. Kommersiya bankının ən əsas funksiyaları hansılardır:

1. ipoteka krediti vermək;
2. səhm bazarına vasitəçilik etmək;
3. əmanət cəlb edib kredit vermək;
4. pul çıxarmaq.

80. Monetar valyuta siyasəti hansı orqan həyata keçirir?

1. Maliyyə Nazirliyi;
2. xəzinə;

3. Mərkəzi Bank;
4. qiymətli kağız bazarı;
5. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi.

81. Maliyyə bazarının əsas funksiyası hansıdır?

1. faiz dərəcələrini müəyyənləşdirmək;
2. fondların, əmanət sahiblərindən çatışmamazlığı olan şəxslərə transferi;
3. pul siyasətini həyata keçirmək;
4. istiqraz ixrac etmək;
5. iqtisadi sabitliyi təmin etmək.

82. Aşağıdakı maliyyə alətlərindən hansılar kapital bazarında əməliyyat görməkdədir?

1. səhm;
2. xəzinə bonusu;
3. şirkətin istiqrazı;
4. istehlak krediti;
5. avrodollar.

83. Aşağıdakılardan hansı qiymətli kağız növüdür?

1. repo;
2. ipoteka krediti;
3. aksiya;
4. əmanət.

84. Aşağıdakı maliyyə alətlərindən hansısı pul bazarında əməliyyat görməkdədir?

1. aksiya;
2. xəzinə bonusu;
3. şirkətin istiqrazı;
4. istehlak krediti.

85. Bank balansının tərfi üçün aşağıdakılardan hansı səhvdir?

1. bankın aktivləri, öhdəlikləri və kapitaldan ibarətdir;
2. bank aktivləri, mənbələrin necə istifadəsini göstərir;
3. bank passivləri, mənbələrin necə istifadəsini göstərir;
4. bankın passivləri, cəlb edilən vəsaitlərin mənbələrini göstərir;
5. bankın kapitalı, aktivlər və öhdəliklər arasındakı fərqə bərabərdir.

86. Aşağıdakılardan hansı bank balansının passivində yer alır?

1. xəzinə istiqrazı;
2. rezervlər;
3. digər banklardakı əmanət;
4. müddətsiz əmanət;
5. kreditlər.

87. Bank, aşağıdakı durumların hansı variantında daha çox ehtiyat tutmaq istər?

1. banka əmanət girişi gözlənildiyində;
2. faiz dərəcələrinin artması gözlənildiyində;
3. qiymətli kağız satış xərclərinin azalması gözlənildiyində;
4. bankdan əmanət çıxışı gözlənildiyində.

88. Aşağıdakılardan hansı alətlər derivativ (törəmə) əqdir?

1. SWAP;
2. istiqraz;
3. səhm;
4. repo;
5. opsiyon.

89. Bank aktiv meneceri hansı amilləri diqqətə alır?

1. yüksək gəlirli qiymətli kağızlar satın edir;
2. aktiv portfelinin likvidliyinə nəzarət edir;
3. riski azaltmaq üçün portfel çeşidləndirməsi aparır;
4. kredit riski olmayan borc alanlara kredit verir;
5. yuxarıdakıların hamısı.

90. Əmanət sığorta Fondu risklərin diversifikasiyası məqsədi ilə vəsaitlərin hansı maliyyə alətlərinə yerləşdirə bilər?

1. dövlət qiymətli kağızlarına;
2. banklarda depozitlərə.
3. xarici bankların səhmlərinə
4. derivativ kağızlar.

91. Faiz nisbətlərinin düşəcəyi istiqamətdə bir gözlənti durumunda, bank hansı əməliyyatı həyata keçirər?

1. qısamüddətli istiqraz satın alır;
2. qısamüddətli kredit verir;
3. rezervlərini artırır;
4. borcları;
5. uzunmüddətli istiqraz satın alır.

92. Aşağıdakı maliyyə vasitəçilərindən hansısı ən az miqdarda likvid aktiv saxlayır?

1. kommersiya bankları;
2. pul bazarında fəaliyyət göstərən investisiya fondları;
3. əməklilik fondları;
4. yanğın və qəza sığorta həyata keçirən sığorta şirkətləri.

93. Bank menecmentində nələr diqqətə alınır?

1. maya dəyəri aşağı fondları cəlb etmək;
2. aktivlərin risklərini daşımaq;
3. anı əmanət çəkilişlərinə qarşı nəğd pul bulundurmaq;

4. problemlı kreditləri qarşılaya biləcək miqdarda sərmayə saxlamaq;

5. yuxarıdakıların hamısı.

94. Aşağıdakı aktivlərdən ən likvidli hansıdır?

1. daşınmaz əmlak;
2. finansmen bonusu;
3. xəzinə istiqrazı;
4. repo;
5. səhm.

95. İnkişaf etməkdə ölkələrin mərkəzi bankları balanslarında ən önəmli aktiv maddəsi aşağıdakılardan hansıdır?

1. dövlət daxili borclanma sənədləri;
2. banklara verilən kreditlər;
3. digər ölkələrə olan valyuta borcları;
4. valyuta rezervləri.

96. Mərkəz bankının ən son məqsədi nədir?

1. qiymət sabitliyi;
2. valyuta məzənnəsi;
3. maliyyə bazarlarında sabitliyin saxlanması;
4. məşğulluq;
5. iqtisadi artım.

97. Bank sisteminin inkişafı aşağıdakı hansı hallarda mümkün deyildir?

1. depressiya;
2. böhran;
3. inflyasiya;
4. artım.

98. Mülkiyyət formasına görə banklar aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

1. universal və ixtisaslaşmış banklar;
2. milli və beynəlxalq;
3. dövlət, xarici, özəl;
4. kiçik, orta və iri banklar.

99. Kommersiya bankları fəaliyyət miqyasına aşağıdakı qruplaşmaya bölünür?

1. universal;
2. ixtisaslaşmış;
3. milli və beynəlxalq;
4. kiçik, orta, iri.

100. Bank səhmdarlarının ümumi yığıncağının müstəsna səlahiyyətlərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

1. bankın faiz dərəcələri barəsində siyasətini müəyyənləşdirmək;
2. idarə heyəti üzvləri vəzifədən kənarlaşdırmaq;
3. bank fəaliyyətinin kompleks sahələrinin yoxlanması barədə qərar qəbul etmək;
4. bankın audit siyasətini müəyyən etmək.

101. Bankların idarəetmə strukturuna hansı orqan aiddir?

1. korporativ idarəetmə;
2. kredit komitəsi;
3. audit komitəsi;
4. risk komitəsi.

102. Bankın Müşahidə Şurasına səlahiyyətlərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

1. bankın etibarlı və prudensial idarə olunması təmin etmək üçün zəruri olan qaydaları və daxili əsasnamələri qəbul etmək;
2. idarə heyətinin üzvlərindən birini sədr təyin edir;

3. bankın büdcəsini qəbul və təsdiq etmək;
4. audit komitəsinin üzvlərini təyin edir.

103. Bankda audit komitəsinin səlahiyyətlərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

1. daxili nəzarət sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər vermək;
2. bank fəaliyyətinin kompleks və ayrı-ayrı sahələrinin yoxlanılması barədə qərar qəbul etmək;
3. bankın büdcəsini qəbul və qəbul etmək;
4. kənar və daxili auditorların, habelə MB yoxlamalarının nəticələrini nəzərdən keçirmək.

104. Banklar mənfəətlərinin artımı barədə bilmək üçün aşağıdakı əməliyyatlardan hansını yerinə yetirməlidir:

1. kapital artırmalı;
2. borcu artırmalı;
3. məsrəflər nəzarət altına almalı;
4. daha çox kredit verməlidir.

105. Bank fəaliyyətinin əsas məqsədi nədir?

1. daha çox əmanət toplamaq;
2. daha böyük həcmdə kredit açmaq;
3. əməliyyat xərclərini minimuma endirmək;
4. pul bazarında əməliyyat.

106. Azərbaycan Respublikası Prezidenti qarşısında Mərkəzi Bankın hesabatlığı nədən ibarətdir:

1. Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti üzvlərinin vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilməsindən;
2. Mərkəzi Bankın baş direktorunu vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilməsindən;
3. auditorun təyin edilməsindən və zəruri hallarda, auditor yoxlamasının növbədən kənar qaydada keçirilməsindən;

4. əməliyyat büdcəsi barədə hesabatın nazirlər kabinetinə təqdim edilməsi.

5. Mərkəzi Bankın müşahidə şurası üzvlərinin vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilməsindən.

107. Büdcə layihəsinin müzakirəsi zamanı Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri qarşıdakı il üçün pul siyasətinin əsas istiqamətləri barədə kimə məlumat verir.

1. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə
2. Azərbaycan Respublikası prezidentinə
3. Azərbaycan Respublikası nazirlər kabinetinə
4. Azərbaycan Respublikasının maliyyə nazirliyinə
5. maliyyə və pul siyasəti komitəsi.

108. Azərbaycan bank sistemində Kadr hazırlığını kim təmin edir:

1. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
2. mərkəzi bank
3. əmək naziri
4. bank məktəbi
5. bank işi üzrə kurslar.

109. Kredit təşkilatlarına rəhbərlik edən işçilərin peşə ixtisasına və təcrübəsinə dair tələblər hansı orqan tərəfindən müəyyən edilir.

1. Mərkəzi Bank
2. əmək və sosial müdafiə nazirliyi
3. ədliyyə naziri
4. banklarda korporativ idarəetmə standartı

110. Azərbaycan Respublikasının ərazisində poçt rabitəsinin milli operatoru bank fəaliyyəti üçün lisenziyanı hansı orqandan alır

1. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı
2. Rabitə naziri
3. Azərpoçt
4. Maliyyə nazirliyi
5. Nazirlər kabineti

111. Dünyada ilk Əmanət sığorta sistemi (ƏSC) harada fəaliyyətə keçib:

1. ABŞ
2. Böyük britaniya
3. fransa
4. rusiya
5. belçika

112. Bankda sığorta hadisəsi baş verərsə, əmanətçilər sığortalanmış əmanətlər üzrə əmanətin hansı məbləğində kompensasiya ala biləcəklər

1. 30 min manat
2. 30 min dollar ekvilatəndə
3. 20 min avro
4. 8000 min manat

113. Kredit təşkilatlarında Attestasiyanın keçirilməsi qaydalarını hansı orqandan müəyyən edir

1. Mərkəzi Bank
2. dövlət qulluğu üzrə komissiya
3. əmək nazirliyi
4. bank assosiyası

114. Banklar listinq qeydiyyatı üçün hansı orqandan keçir:

1. fond Birjası
2. Mərkəzi Bank

3. Qiymətli kağızlar üzrə dövlət komitəsi
4. maliyyə nazirliyi
5. ədliyyə nazirliyi.

115. Depozit əməliyyatları kimlər həyata keçirə bilər.

1. banklar və poçt rabitəsinin milli operatoru
2. İnkişaf bankları
3. bank olmayan kredit təşkilatı
4. investisiya bankları
5. maliyyə şirkətləri.

116. Hansı təşkilat iqtisadiyyatın barometri adlanır:

1. Fond birjası
2. bank sistemi
3. mərkəzi bank
4. valyuta bazarı
5. əmtəə bazarı

117. Hansı təşkilat iqtisadiyyatın qan damarı adlanır:

1. bank sistemi
2. Fond birjası
3. mərkəzi bank
4. valyuta bazarı
5. əmtəə bazarı

118. Bank sferasında diaqnostika sistemi neçə hissədən təşkil olunur:

1. 4;
2. 5;
3. 2;
4. 3.
5. 6.

119. Bank sektorunda bazar riski mənbəyindən asılı olaraq aşağıdakı kateqoriyalara bölünə bilər:

1. Faiz dərəcəsi riski;
2. Xarici valyuta riski;
3. Kapital riski;
4. kredit riski;
5. əməliyyat riski.

120. Azərbaycan Mərkəzi Bankı nə zaman xəbərdarlıq etmədən bankı yoxlaya bilər:

1. çirkli pulların yuyulması
2. maliyyə vəziyyətinə operativ nəzarət
3. şikayət əsasında
4. qaynar xəttə daxil olan şikayətə görə.

121. 2011-ci ildə Mərkəzi Bankın bank sektorunda maliyyə sabitliyi siyasəti hədəfini qeyd edin:

1. Kapital adekvatlığının qorunması;
2. İnflyasiya, məzənnə və pul aqreqatları ilə bağlı durumu təhlil edir,
3. dolaylı pul siyasəti alətlərinin tətbiqinə keçir;
4. birbaşa Pul pul siyasəti alətlərinin tətbiqinə keçir;
5. Milli iqtisadiyyatda və dünya iqtisadiyyatında gedən proseslərə uyğun pul siyasətini həyata keçirir.

122. Banklarda stress testlərin keçirmədə məqsəd nədir

1. risk faktorlarının dəyişməsinin bankın maliyyə durumuna potensial təsirinin qiymətləndirilməsi;
2. pul siyasətini müəyyənləşdirmək;
3. kredit riskini idarə etmək
4. likvidlik riskini
5. bazar riskini idarə etmək.

123. Banklarda stress test modelini kim hazırlayır:

1. bankın risklərin idarə edilməsi bölməsi
2. Risklərin idarə edilməsi komitəsi
3. Müşahidə Şurası
4. idarə heyəti
5. audit bölməsi

124. Banklarda stress test modelini hansı orqan təsdiq edir:

1. Müşahidə Şurası
2. bankın risklərin idarə edilməsi bölməsi
3. Risklərin idarə edilməsi komitəsi
4. idarə heyəti

125. Banklarda stress test modeli hazırlanarkən hansı orqan ona baxmalıdır:

1. Risklərin idarə edilməsi komitəsi
2. bankın risklərin idarə edilməsi bölməsi
3. Risklərin idarə edilməsi komitəsi
4. Müşahidə Şurası
5. idarə heyəti

126. Maliyyə böhranı fenomeni nə ilə izah edir:

1. maliyyə aktivlərinin qiymətlərinin kəskin enməsi və bir çox maliyyə şirkətlərinin müflisləşməsi
2. faiz dərəcələrinin artımı;
3. fond bazarlarında qiymətlərin enməsi;
4. qiymətlərin ümumi səviyyəsinin gözlənilmədən enməsi;
5. bank panikası.

127. Birja böhranı nədir :

1. qiymətli kağızların kursunun kifayət qədər enməsi prosesi.
2. milli valyutanın devalvasiyasına .
3. dövlətdən iri həcmdə maliyyə dəstəyi .
4. xarici və daxili borcda problemlərin kəskinləşməsi.

128. İlk global maliyyə böhranı nə zaman baş vermişdir.

1. 2007-2008
2. 1929-1933
3. 1987-1990
4. 1998 -2001

129. Borc böhranı kimin fəaliyyətindəki qeyri-sabitliyə işarə edir.

1. debitorun fəaliyyətindəki qeyri-sabitliyə işarə edir.
2. kreditorun fəaliyyətindəki qeyri-sabitliyə işarə edir
3. dövlətin fəaliyyətindəki qeyri-sabitliyə işarə edir
4. özəl sektorun fəaliyyətindəki qeyri-sabitliyə işarə edir.

130. 1929-1933-cü illərdə böhran hansı birjadan başladı:

Nyu-York birjası

1. London
2. Tokio
3. Amsterdam
4. Moskva

131. Maliyyə böhranının hərarət dərəcəsinin şiddətlənməsinə təsir edən amillər:

1. Faiz dərəcələrində yüksəlmə;
2. Bank kapitalının artımı
3. kredit portfelinin artımı
4. depozit portfelinin artımı
5. birjada qiymətlərin artımı

132. Banklarda böhran qabaqlayıcı tədbirləri qeyd edin:

1. banklar üzərində nəzarətin gücləndirilməsi;
2. Fond birjasında nəzarətin gücləndirilməsi;
3. Böyük həcmdə borc vasitələrindən istifadə edən təşkilatların fəaliyyətinə nəzarətin gücləndirilməsi;
4. reyting agentliklərinin fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması;
5. korporativ idarəetmə sisteminin gücləndirilməsi;

133. Bank sistenində nəzarətin əsas məqsədləri:

1. Bank sistenində maliyyə sabitliyinin təminatı.
2. risklərin azaldılması
3. Əmanətçilərin maraqlarının müdafiəsi
4. kredit keyfiyyətinə nəzarət
5. pul aqreqatlarına nəzarət.

134. Meqatənzimləyici nəzarət sisteminə daxildir:

1. maliyyə bazarı və maliyyə insitutlarının fəaliyyətinə nəzarət;
2. banklara nəzarət;
3. qiymətli kağız və banklara nəzarət;
4. bank və sığorta fəaliyyətinə nəzarət.

135. Əmanət sığorta Fondunun əsas məqsədi:

1. mənfəət götürmək deyil və onun fəaliyyəti nəticəsində əldə etdiyi bütün mənfəət sığorta ehtiyatlarının artırılmasına yönəldilir.
2. bank sisteminin sabitliyini qoruyur
3. depozit portfelinin keyfiyyətinə nəzarət edir
4. ölkədə əmanət siyasəti həyata keçirir.

136. Əmanət sığorta Fondu kompensasiya üzrə əmanətləri hansı valyutalarla ödəyir:

1. manatla əmanətlər manatla, xarici valyutada olan əmanətlər əmanətlərin valyutasında ödənilir.
2. xarici valyuta ilə
3. ABŞ dolları və ya Avro ilə
4. çarpaz məzənnə üzrə hesablanır

137. Bir əmanətçinin bir bankda, o cümlədən bankın yerli filiallarında və şöbələrində bir neçə əmanəti olduqda, yaxud həm Mərkəzi, həm də xarici valyutada əmanətləri olduqda, onlar hansı valyuta ilə toplanır:

1. bir əmanət kimi manatla kompensasiya olunur.

2. manatla və xarici valyuta ilə kompensasiya olunur.
3. əmanətlərin valyutasında ödənilir.
4. xarici valyuta ilə kompensasiya olunur.

138. Mərkəzi Bank öz fəaliyyəti barədə hansı orqanlara hesabat verir:

1. Mərkəzi Bankın Azərbaycan Respublikası Prezidenti;
2. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi;
3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti;
4. Azərbaycan Respublikası Təhlükəzlik Şurası.

139. Bütçə layihəsinin müzakirəsi zamanı Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri qarşıdakı il üçün pul siyasətinin əsas istiqamətləri barədə hansı orqana məlumat verir:

1. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə;
2. Mərkəzi Bankın Azərbaycan Respublikası Prezidenti;
3. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi;
4. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti;
5. Azərbaycan Respublikası Təhlükəzlik Şurası.

140. Maliyyə agentı olaraq, Mərkəzi Bank hansı əməliyyatları apara bilər:

1. dövlətin borc qiymətli kağızlarını yerləşdirmək və onlarla digər əməliyyatlar aparmaqla dövlət borcuna xidmət göstərə bilər;
2. depozit əməliyyatları;
3. kredit əməliyyatları;
4. xarici borc əməliyyatları.

141. Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin tərkibini açıqlayın:

1. sədr, Mərkəzi Bankda daimi əsaslarla işləyən dörd üzv və iki kənar üzv daxildir;
2. sədr, Mərkəzi Bankda daimi əsaslarla işləyən beş üzv və bir kənar üzv daxildir;

3. Mərkəzi Bankda daimi əsaslarla işləyən üç üzv və dörd kənar üzv daxildir;

4. Mərkəzi Bankda daimi əsaslarla işləyən iki üzv və bir kənar üzv daxildir;

142. İdarə Heyətinin üzvləri vəzifəyə neçə illik müddətinə təyin edilirlər:

1. beş illik
2. yeddi illik
3. dörd illik
4. altı illik.

143. Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin səlahiyyətləri :

1. hər il üçün dövlətin _____ müəyyənləşdirir və təsdiq edir;

2. ___ siyasətinin alətlərinə dair qərarlar qəbul edir, o cümlədən uçot dərəcəsinə, özünün əməliyyatları üzrə faiz dərəcələrini, açıq bazarda əməliyyatların şərtlərini müəyyən edir;

4. _____ tənzimi və nəzarətinin həyata keçirilməsi, habelə ___ başqa valyutalara mübadilə məzənnəsinin müəyyən olunması qaydasını təsdiq edir;

5. ehtiyatlarının saxlanılması və idarə olunması strategiyası və qaydalarını müəyyən edir;

6. bank fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziyaların verilməsi və ləğv edilməsi barədə qərar qəbul edir;

144. Mərkəzi Bankın daxili audit bölməsi tabedir:

1. Daxili audit bölməsi bilavasitə Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədrinə tabedir;

2. Mərkəzi Bankın daxili audit komitəsinə
3. Mərkəzi Bankın maliyyə nəzarət komitəsinə
4. Mərkəzi Bankın maliyyə departmentinə.

145. Mərkəzi Bankın fəaliyyətinin əsas məqsədi

1. öz səlahiyyətləri daxilində qiymətlərin sabitliyininin təmin etmək;
2. bank və ödəniş sistemlərinin sabitliyini və inkişafını təmin etməkdir.
3. ödəniş sistemlərinin sabitliyini və inkişafını təmin etməkdir
4. dövlətin pul siyasətini müəyyən edir və həyata keçirir.

146. Mərkəzi Bank qarşıdakı il üçün dövlətin pul siyasətinin əsas istiqamətləri haqqında Prezidentə hansı tarixdə təqdim edir.

1. oktyabr ayının 1-dən gec olmayaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinə təqdim edir;
2. dekabr ayının 31-dək Azərbaycan Respublikası Prezidentinə təqdim edir;
3. noyabr ayının 15-dək Azərbaycan Respublikası Prezidentinə təqdim edir;
4. dekabr ayının 1-dən gec olmayaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinə təqdim edir;

147. Azərbaycan Mərkəzi Bankı Pul siyasətini aşağıdakı alətlər vasitəsilə həyata keçirilir:

- 1) bazarda əməliyyatların aparılması;
- 2) dərəcələrinin müəyyənləşdirilməsi;
- 3) üçün məcburi ehtiyatların müəyyənləşdirilməsi;
- 4) kredit təşkilatlarının yenidən;
- 5) əməliyyatlarının aparılması;
- 6) bank əməliyyatlarının

148. Mərkəzi Bank pul siyasəti üzrə hədəflərinə nail olmaq üçün hansı alətlərdən istifadə edir:

1. faiz dəhlizinin parametrləri, məcburi ehtiyat normaları, açıq bazar əməliyyatları
2. pul aqreqatları

3. qiymətli kağızlarla alqı-satqı və digər əməliyyatlar;
4. xarici valyuta ilə alqı-satqı və digər əməliyyatlar.

149. Uçot dərəcəsini hansı orqan müəyyənləşdirir:

1. Mərkəzi Bank
2. Maliyyə nazirliyi
3. Qiymətli kağızlar üzrə dövlət komitəsi;
4. milli məclis
5. prezident.

150. Uçot dərəcəsini müəyyənləşdirərkən hansı göstəricilər nəzərə alınır:

1. ölkədəki mövcud makroiqtisadi durum və maliyyə bazarının vəziyyəti;
2. məşğulluq və inflasiya
3. iqtisadi artım
4. tədiyyə balansı.

151. Pul siyasətinin həyata keçirilməsində məcburi ehtiyatların rolu:

1. pul kütləsini və bank sisteminin likvidliyini tənzimləyir;
2. faiz dərəcələrini tənzimləyir;
3. maliyyə bazarını tənzimləyir;
4. kredit təşkilatlarına əlavə resurs qazandırır.

152. Yenidən maliyyələşdirilmənin forma, qayda və şərtlərini kim müəyyənləşdirir:

1. Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti müəyyən edir.
2. maliyyə nazirliyi
3. qiymətli kağızlar üzrə dövlət komitəsi
4. Kreditlər kredit təşkilatlarının baş idarələri.

153. Qlobal maliyyə böhranın Azərbaycana təsir kanallarını qeyd edin:

1. Beynəlxalq maliyyə bazarında likvidlik çatışmamazlığı və ya banklararası kredit böhranı nəticəsində xarici maliyyə mənbələrinə çıxış imkanlarının məhdud vəziyyətə düşməsi.

2. Ərzaq məhsullarının qiymətinin artımı;
3. Daşınmaz əmlak qiymətlərində azalmalar
4. MDB ölkələrində resessiya.
5. ABŞ və AB ölkələrində resessiya.

154. Bank sistemində təcili xilasetmə tədbirlər paketinə daxil deyildir :

1. lazım olmadığı halda belə aktivlərə dövlət zəmanəti vermək

2. Bankın rekapitalizasiyası
3. stabilizasyon kredit xətti açmaq
4. bank balansını problemlə aktivlərdən təmizləmək
5. lazım olduğu halda problemlə aktivlərə dövlət zəmanəti vermək

155. Monetar siyasət tədbirlərinə aid deyildir

1. stimullaşdırıcı siyasətdən antiinflyasionist siyasətə keçid

2. milli pul vahidinin məzənnəsini aşağı salmaq

3. məcburi ehtiyat normalarını aşağı salmaq

4. Mərkəzi Bank tərəfindən birbaşa maliyyələşdirmə əməliyyatı

5. faiz dərəcələrini aşağı salmaq

156. Real sektora yönəlik tədbirlər paketinə daxildir

1. kiçik və orta biznesə dəstək
2. inflyasiyanın səviyyəsini aşağı salmaq
3. faiz dərəcələrini aşağı salmaq
4. təhsilə yönəlik investisiya xərclərini həcmi artırmaq
5. Bank balansını problemlə aktivlərdən təmizləmək

157. Əhalinin neqativ və ya olumsuz gözləmlərinə qarşı tədbirlərə daxil deyil

1. Bank əmanətçilərinin maraqlarının qorunmaması
2. əmanət sığortasında artım qərarları
3. iş yerini itirənlərə yardım paketi
4. biznes strukturları ilə iş yerlərinin bağlanmaması haqqında sözləşmə
5. təhsillə yönəlik investisiya xərclərini artırmaq

158. Bank sistemini təcili xilasetmə tədbirlərinə hansılar aiddir

1. Bankın rekapitalizasiyası
2. Məcburi ehtiyat normalarını aşağı salmaq
3. Mərkəzi Bank tərəfindən birbaşa maliyyələşdirmə əməliyyatı
4. Milli pul vahidinin məzənnəsini aşağı salmaq
5. Xüsusi büdcə fondu təşkil etmək

159. Dövlət monetar siyasətinə anti-böhran tədbirlər çərçivəsində hansılar aiddir?

1. Uçot faiz dərəcələtinin düşürülmə siyasəti
2. Bankın rekapitalizasiyası
3. Fiziki şəxslərin əmanətlərinin artırılması
4. Ayrı-ayrı sahələrə dəstək
5. Vergi dərəcələrinin artırılması

160. Antiböhran tədbirləri çərçivəsində real sektora yönəlik tədbirlər planına nələr aiddir?

1. Vergi dərəcələrini azaltmaq
2. Milli pul vahidinin məzənnəsini artırmaq
3. Məcburi ehtiyat normalarını aşağı salmaq
4. Təhsil xərclərinin artırılması
5. Təhsilə yönəlik investisiya xərclərinin həcmi artırmaq

161. Bank sistemini təcili xilas etmə tədbirlərinə aşağıdakılardan hansı aid deyildir?

1. Kiçik və orta biznesə dəstək
2. Bankın rekapitalizasiyası
3. Stabilizasiyon kredit xətti açmaq
4. Fiziki şəxslərin banklarda açılan əmanətlərə tətbiq edilən kompensasiya həcmi bəzi hallarda 100%-dək azaltmaq
5. Bank balansını problemlı aktivlərdən tənzimləmək

162. Antiböhran siyasət çərçivəsində əhalinin neqativ gözləmələrinə qarşı alınan tədbirlər?

1. İş yerlərini itirənlərə yardım paketi
2. Milli pul vahidinin məzənnəsinin aşağı düşməsi
3. Bankın rekapitalizasiyası
4. Problemlı aktivlərin tənzimlənməsi
5. Stabilizasiyon kredit xətti açmaq

163. Monetar siyasət tədbirlərinin anti-inflyasionist siyasətdən stimullaşdırıcı siyasətə keçid tədbirlərinə aid deyildir

1. Xüsusi büdcə fondu təsis etmək
2. Faiz dərəcələrini aşağı salmaq
3. Milli pul vahidinin məzənnəsini aşağı salmaq
4. Məcburi ehtiyat normalarını aşağı salmaq
5. Mərkəzi Bank tərəfindən birbaşa maliyyələşdirmə əməliyyatı

164. Görüləcək ilk anti-böhran tədbirlərə aşağıdakılardan hansı aiddir ?

1. Faiz dərəcələrini aşağı salmaq
2. Banklara qoyulan əmanətlərin kompensasiyası məbləğinin azaldılması tədbirləri
3. Faiz dərəcələrinin yuxarı qaldırmaq
4. Məcburi ehtiyat normalarının həddini artırmaq
5. Likvidliyin məhdudlaşdırılması

165. Mərkəzi bankların pul siyasəti üzrə əsas alətlərinə hansılar aiddir?

1. Faiz dərəcələrinin aşağı salınması
2. Məcburi ehtiyatların azaldılması
3. Rekapitalizasiya
4. Toksik aktivlərin alınması
5. Milli valyutanın devalvasiyası

166. Aşağıdakılardan hansı mərkəzi bankların bank sisteminin xilas edilməsi üzrə siyasətinə aid deyil ?

1. Faiz dərəcələrinin aşağı salınması
2. Rekapitalizasiya
3. Restrukturizasiya
4. Toksik aktivlərin alınması
5. Stabilləşdirmə kreditlərinin verilməsi

167. Aşağıdakılardan hansıları mərkəzi bankların bank sisteminin xilas edilməsi üzrə əsas alətləridir?

1. Restrukturizasiya
2. Rekapitalizasiya
3. Milli valyutanın devalvasiyası
4. Deposit qərantiyasının 100%-dək genişləndirilməsi
5. Məcburi ehtiyatların azaldılması

168. Manatın məzənnəsinin sabitliyi aşağıdakı mənfi proseslərdən hansıların yaranmasının qarşısını almışdır?

1. əhalinin əmanətlərinin dəyərsizləşməsinin
2. xarici valyutada borc yükünün artmasının
3. işsizliyin güclənməsinin
4. Manata etimadın azalmasının
5. Heç biri

169. Aşağıdakılardan hansıları postkrizis ssenarisinin inkişaf mərhələlərinə aid deyildir?

1. büdcə defisitlərinin artımı
2. əhalinin əmanətlərinin dəyərsizləşməsi
3. real sektorda geriləmə
4. xarici valyutada borc yükünün artımı
5. istehlak xərclərinin azalması

170. Böhranda sonra ABŞ-da bankların funksional bölgüsü hansı qanunla müəyyən edildi?

1. Bank fəaliyyəti haqqında qanun
2. Banklar haqqında qanun
3. Kommersiya haqqında qanun
4. İnvestisiya haqqında qanun
5. Bank məcəlləsi

171. ABŞ-da əmanət sığorta fondunun məqsədi nədir?

1. Bank sisteminə ictimai inam
2. Bank sistemində maliyyə sabitliyi
3. Bank sistemində depressiya
4. Bank sisteminə nəzarət
5. Müştəri cəlb etmək

172. Avropa Mərkəzi Banklar Sisteminin funksiyalarına aid deyil:

1. Xarici ölkələrə borc verilməsi
2. Ödəniş sisteminin normal fəaliyyətinin təmin edilməsi
3. Valyuta əməliyyatlarının idarəedilməsi
4. AB ölkələri Monetar siyasətinin müəyyən edilməsi
5. AB ölkələrinin valyuta ehtiyatlarının saxlanması

173. Avropa Mərkəzi Bankının monetar funksiyalarına aid deyil:

1. Xarici ölkələrə kreditlərin verilməsi

2. Kredit təşkilatları, dövlət və digər bazar orqanları üçün hesabların yaradılması

3. Bazar və kredit əməliyyatlarının açılması

4. Səmərəli və möhkəm klirinq və ödəniş sisteminin yaradılması məqsədilə kredit təşkilatlarından minimum ehtiyat saxlanılmasının tələb edilməsi

5. Üçüncü qrup ölkələrinin mərkəzi fondları, kredit təşkilatları və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq etməsi

174. Böyük Britaniya pul siyasətinin əsas məqsədi nədir?

1. qiymət sabilliyinin əldə edilməsi

2. iqtisadi rifahın tənzimlənməsi

3. işsizliyin aradan qaldırılması

4. hərbi sahənin maliyyələşdirilməsi

5. sosial sferanın maliyyələşdirilməsi

175. Fransanın Mərkəzi Bankı olan Fransa Bankının əsas vəzifəsi nədir?

1. Avropa Mərkəzi Banklar Sisteminin valyuta siyasətini tətbiq etmək

2. Qiymət sabilliyini əldə etmək

3. Ölkənin iqtisadi və maliyyə rifahının tənzimlənməsi

4. Sosial sferanı maliyyələşdirmək

5. İşsizliyin aradan qaldırılması

176. İtaliya Bankı göstərilən qruplardan birinə texniki əməkdaşlıq xidmətləri göstərmir

1. Ərəb ölkələri

2. Cənubi Qafqaz ölkələri

3. Şərqi Avropa ölkələri

4. Aralıq dənizi ölkələri

5. Qərbi Balkandan olan potensial namizəd ölkələr

177. Rusiya Bankının fəaliyyətinin əsas məqsədlərinə aid deyil

1. mənfəət qazanmaq naminə fəaliyyət göstərmək
2. rublun qorunması və sabitliyinin təmin edilməsi
3. Rusiya Federasiyasının bank sisteminin inkişafı
- 4.) hesablaşmalar sisteminin effektiv və fasiləsiz işləməsinin təmin edilməsi
5. xarici valyutalarla münasibətdə rublun alıcılıq qabiliyyətinin saxlanması

178. Türkiyə Cumhuriyyəti Mərkəzi Bankasının əsas vəzifələrindən biri deyil:

1. Mənfəət əldə etmək
2. Pul və kredit siyasətini inkişaf planlarına və illik proqramlara uyğun olaraq aparmaq
3. Hökumətlə birlikdə milli pulun daxili və xarici dəyərini qorumaq məqsədilə tədbirlər görmək
4. Milli pulun həcmi və tədavülünü tənzimləmək
5. Banklara pul vermə əməliyyatlarını qanunla göstərilən sərhədlər daxilində həyata keçirmək

179. Mərkəzi Bankın həyata keçirdiyi əməliyyatlara aiddir:

1. Çekləri, vekselləri, qiymətli metalları və qiymətli daşları, habelə bunlardan hazırlanmış məmulatı almaq, satmaq, saxlamaq
2. Mənfəət əldə etmək məqsədilə kommertiya fəaliyyəti ilə məşğul olmaq
3. Daşınmaz əmlak üzərində tam və ya qismən əşya hüquqlarını almaq, satmaq və ya başqa tərzdə əldə etmək
4. Bütün hüquqi şəxslərlə bank əməliyyatları aparmaq
5. Bütün fiziki şəxslərlə bank əməliyyatları aparmaq

180. Bank hesabları hansı növlərə bölünür?

1. cari hesablar
2. ssuda subhesabları
3. cari subhesablar
4. əlaqələndirici hesablar
5. cari subhesablar

181. Müvafiq müqavilə şərtləri ilə faizlər və ya komisiyon haqlar ödənilməklə və ya ödənilməsən müştərilərin tələbi ilə qaytarılmasını və ya başqa hesaba köçürülməsini nəzərdə tutan bankın balansında aparılan cari əmanət və digər hesaba qoyulmuş və ya köçürülmüş pul vəsaiti necə adlanır?

1. depozit
2. öhdəlik
3. kapital
4. ehtiyatlar
5. mənfəət

182. Əvvəlki dövrlərdə baş vermiş hadisələrdən yaranan və tənzimlənməsi bankdan iqtisadiiqtisadi səmərəyə malik vəsaitlərin əks-axımına gətirib çıxaran cari borclar necə adlanır?

1. öhdəlik
2. ehtiyatlar
3. mənfəət
4. depozit
5. kapital

183. Bu bankın öz vəsaitləridir və bankın bütün öhdəlikləri çıxıldıqdan sonra onun aktivirdə qalan payıdır. Söhbət nədən gedir?

1. kapital
2. öhdəlik
3. gəlir

4. ehtiyatlar
5. mənfəət

184. Bankların tərəfindən vəsaitlərin cəlb olunması və onun resurslarının formalaşması üzrə əməliyyatlar necə adlanır?:

1. bankların öhdəlikləri
2. bankların ehtiyat kapitalı
3. bankların xidmətləri
4. bankların aktivləri
5. bankların məcmu kapitalı

185. Hansı biri öhdəliyin yerinə yetirilməsi üsullarına aid deyil

1. pulların buraxılması vasitəsi ilə
2. pul vəsaitlərinin ödənilsi ilə
3. öhdəliyin kapitala keçirilməsi vasitəsilə
4. xidmətlər göstərməklə
5. bir öhdəliyin digəri ilə əvəz olunması vasitəsilə

186. Bankların öhdəliklərinin tərkibinə daxil deyil:

1. Maliyyə Nazirliyinin tələbləri
2. kredit təşkilatlarının tələbləri
3. tələb olunanadək depozitlər
4. Azərbaycan Mərkəzi Bankının tələbləri
5. müddətli depozitlər

187. Fiziki və hüquqi şəxslərdən depozitlərin və ya digər qaytarılan vəsaitlərin cəlb edilməsi, öz adından və öz hesabına kreditlərin verilməsini, habelə müştərilərin tapşırığı ilə köçürmə və hesablaşma-kasa əməliyyatlarını məcmu halda həyata keçirən hüquqi şəxs adlanır:

1. bank
2. poçt hesabı

3. emitent
4. investisiya təşkilatı
5. fond birjası

188. Borc öhdəliklərindən istifadəyə görə borclunun kreditora ödədiyi məbləğ adlanır:

1. faiz
2. dividend
3. emitent
4. borc
5. kredit

189. Gəlir əldə edilməsi məqsədilə vəsaitlərin real və ya maliyyə sektoruna qoyuluşu adlanır:

1. investisiya
2. dividend
3. emitent
4. kredit
5. pul dövriyyəsi

190. Sistematik risk kateqoriyasına aşağıdakılardan hansı aid deyil?

1. Kommersiya riskləri
2. Valyuta kursunun dəyişməsi riski
3. Faiz dərəcələrinin dəyişilmə riski
4. Ümumbazar qiymətlərinin aşağı düşməsi
5. İnflyasiya riski

191. Qeyri-sistemativ risk kateqoriyasına aşağıdakılardan hansı aid deyil?

1. İnflyasiya riski
2. Likvidlik riski
3. Sahəvi risklər
4. Kommersiya riskləri
5. Maliyyə riskləri

192. İnvestisiya strukturuna aşağıdakılardan hansı aid deyil?

1. Əmlak investiyası
2. Birbaşa investisiya
3. Maliyyə investisiyası
4. Əmanət və yığım
5. Maddi investisiya

193. Hansı strategiyanı böyük investisiya portfelinə sahib olan və bu portfeldən maksimal dərəcədə qazanc əldə etmək istəyən iri banklar tətbiq edir?

1. Aqressiv strategiya
2. "Ştanq" strategiyası
3. Aksent siyasəti
4. "Pilləkan"metodu
5. Passiv strategiya

194. Valyuta məzənnəsi (kursu) nəyə deyilir?

1. İki milli pul arasındakı dəyişmə nisbətinə
2. İki milli pul arasındakı dəyişmə fərqinə
3. Alış və satış qiymətləri arasındakı fərqə
4. Alış və satış qiymətlərinin nisbətinə
5. Alış və satış qiymətlərinin cəminə

195. Məzənnə marjı nəyə deyilir?

1. Alış və satış qiymətləri arasındakı fərqə
2. İki milli pul arasındakı dəyişmə fərqinə
3. Alış və satış qiymətlərinin nisbətinə
4. İki milli pul arasındakı dəyişmə nisbətinə
5. Alış və satış qiymətlərinin cəminə

196. Avropa birliyinin müasir banklar haqqında qanununda nəzərdə tutulan bank əməliyyatlarına aid deyil:

1. Kommersiya fəaliyyəti
2. Kredit əməliyyatı
3. Valyuta əməliyyatları
4. İnvestisiya əməliyyatı
5. Faktoring əməliyyatları

197. Bankın birinci dərəcəli kapital strukturuna daxildir;

1. Nizamnaəmə kapitalı
2. Cari ilin mənfəəti
3. Vergi xərcləri
4. Kapitaldan tutulmalar
5. Qısamüddətli kredit

198. Bankın funksiyasına daxil deyil;

1. datasiya vermək funksiyası
2. əmanət funksiyası
3. broker funksiyası
4. kredit funksiyası
5. köçürmə və hesablaşma funksiyası

199. Maliyyə böhranının tərkibinə hansı daxil deyil?

1. ərzaq böhranı
2. valyuta böhranı
3. bank böhranı
4. borc böhranı
5. fond (birja) böhranı

200. Beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının antiböhran tədbirlər planına daxildir:

1. Analitik hesabat, deklarativ, operativ, postkriz;
2. monetar, fiksəl.
3. nəzarət və prudensial
4. sosial siyasət.

201. Azərbaycan banklarında maliyyə şəffaflığının və bazar intizamının artırılması, məlumatların açıqlanması prosesinin effektiv nəzarətlə əhatə olunması haqqında qaydaları işarə edin

1. «Banklarda korporativ idarəetmə standartlarının tətbiqi Qaydaları» na, əlavələr

2. Bank kapitalının və onun adekvatlığının hesablanması Qaydaları

3. Bankların likvidliyinin idarə olunması haqqında Qaydalar

4. Banklarda daxili nəzarət və daxili auditin təşkili barədə Qaydalar

202. Maliyyə böhran sırasında DİS-də görülməli ilk tədbirlərdən hansı cavab doğrudur:

1. Vergi yükünün azaldılması

2. Banklara qoyulan əmanətlərin kompensasiyası məbləğinin artırılması tədbirləri;

3. Faiz dərəcələrini artırmaq;

4. Vergi yükünə yenidən baxış;

5. Banklara qoyulan əmanətlərin kompensasiyası azaltmaq.

203. Kommersiya bankı hansı məqsədlərdən ötrü yaradılmış təşkilatdır:

1. vətəndaşların kredit kooperativi;

2. vətəndaşların mülkiyyət maraqlarının müdafiəsi;

3. pul vəsaitlərinin cəlb edilməsi və öz adından yerləşdirilməsi.

204. Bankların depozit əməliyyatları göstərilən qrupların hansına aiddir?

1. passiv əməliyyatlar;

2. aktiv əməliyyatlar;

3. balansarxası əməliyyatlar;

205. “AzeriCard” prosesinq təşkilatı kim təsis etmiş:

1. Azərbaycan Beynəlxalq Bankı
2. Azərbaycan Mərkəzi Bank
3. Kapital Bankı
4. Bank Standart

206. “MilliKart” MMC-nin təsisçiləri sıralarına hansı Beynəlxalq maliyyə təşkilatları daxildir:

1. AYİB
2. Dünya Bankı
3. İslam inkişaf bankı
4. BVF

207. Bank balansının öhdəliklər və kapital tərəfində hansı vəsaitlər yer alır:

1. bankların öz və cəlb etdikləri vəsaitləri yer alır.
2. Məcmu kapitalın vəsaitləri
3. I dərəcəli və ikinci dərəcəli kapital
4. depozit vəsaitləri
5. nizamnamə kapitalı, səhmlərin emissiyasından əlavə vəsait, bölüşdürülməmiş xalis mənfəət.

208. Banklara hansı fəaliyyət növü ilə məşğul olmaq qadağandır:

1. sığorta fəaliyyəti.
2. lizinq xidmətləri
4. klirinq xidmətləri;
5. qiymətli metalların və qiymətli daşların satın alınması və satılması;
6. qiymətli metalların əmanətə cəlb edilməsi və yerləşdirilməsi.

209. Nağdsız hesablaşmalar həyata keçirilərkən hansı ödəniş sənədlərindən istifadə edilir:

1. Ödəniş tapşırıqları; inkasso sərəncamları; inkasso tapşırıqları və akkreditivlər.

2. Ödəniş sərəncamları; inkasso sərəncamları; inkasso tapşırıqları və akkreditivlər.

3. Ödəniş sərəncamları; inkasso tapşırıqları və akkreditivlər.

4. elektron ödəniş sənədləri, Ödəniş sərəncamları; inkasso tapşırıqları və akkreditivlər.

210. Kredit hansı müştərilərə verilir:

1. kredit qabiliyyətli müştərilərə

2. ehtiyacı olan müştərilərə

3. zəngin müştərilərə

4. təminatı olan müştərilərə.

211. Kreditlərin verilməsi meyarları hansı amillərlə müəyyən edilir:

1. kreditlərin həcmi, müddəti, risklərin səviyyəsi, borcalanın fəaliyyət növü;

2. Kreditin növü ilə bağlı iqtisadi/bazar sektorunun vəziyyəti və həmin sektorda borcalanın vəziyyəti;

3. Borcalanın kredit tarixi, habelə tarixi məlumatlar və müxtəlif ssenarilər nəzərə alınmaqla nağd vəsait axını proqnozlarına əsasən borcalanın cari kredit qaytarma qabiliyyəti;

4. Kreditin, habelə onun müqabilində təklif olunan təminatın bazar və iqtisadi dəyişikliklərə qarşı həssaslığı.

212. Kreditlərin müəyyən olunmuş limitlərdən artıq məbləğdə, habelə bank üçün yeni olan sahəyə açılan kreditlər hansı orqanın razılığı verilməlidir:

1. yalnız Müşahidə Şurası.

2. kredit komitəsi

3. idarə heyəti

4. səhmdarların ümumi yığıncağı.

213. Bank tərəfindən müştəri fəaliyyəti təhlil edilərkən hansı standart rəhbər tutulmalıdır:

1. Bank nəzarəti üzrə Bazel Komitəsinin “Müştərini Tanı” standartı
2. Bank nəzarəti üzrə Mərkəzi Bankın kredit vermə standartı
3. mülki məcəllə
4. bank haqqında qanun.

214. Banklar kreditlərə tətbiq ediləcək faiz dərəcələrini müəyyənləşdirərkən nələr nəzərdə tutulmalıdır:

1. resursların dəyərini, xidmət xərclərini, ümumi inzibati xərcləri, mümkün zərərlərin ödənilməsi üçün xüsusi ehtiyatı və yetərli miqdarda mənfəəti, portfel üzrə itkiləri, eləcə də əlavə komisyon haqları.
2. makroiqtisadi vəziyyət, inflasiya səviyyəsi və MB uçot dərəcəsi.
3. Hökumətin iqtisadi siyasəti və MB uçot dərəcəsi.
4. kredit resurslarının dəyəri və xidmət xərcləri.

215. Bank kreditlərin qaytarılması üçün ilk növbədə nəyi nəzərdə tutmaq gərəkir:

1. Kreditin qaytarılması üçün əsas borcalanın sağlam maliyyə vəziyyəti və fəaliyyəti dövründə əldə etdiyi pul vəsaiti olmalıdır.
2. Təminatın dəyəri bankı kredit əməliyyatı üzrə dəyən zərərdən qorumaq üçün kifayət etməlidir.
3. Kreditin qaytarılması üçün əsas borcalanın sağlam maliyyə vəziyyəti
4. əsas borcalanın fəaliyyəti dövründə əldə etdiyi pul vəsaiti olmalıdır.

216. Təminatlı kreditlər kimlərə verilir:

1. krediti qaytarma qabiliyyəti və nüfuzu yüksək səviyyədə olanlara
2. nüfuzu yüksək səviyyədə olan

3. gəliri yüksək səviyyədə olan
4. vüsusi imtiyazlı şəxslərə və prezident təqaüdcülərinə.

217. Bank fiziki şəxslərə təminatlı kreditlər verdikdə hansı sənədlər tələb etməlidir:

1. fiziki şəxslər üçün əmək haqqı və/və ya rəsmi qaydada təsdiq edilmiş fiziki şəxsin digər mənbələrdən aldığı gəlirlər barədə arayış;
2. fiziki şəxsin iki illik dövrü əhatə edən maliyyə hesabatlarını;
3. fiziki şəxsin kredit tarixini əldə etməlidir;
4. fiziki şəxsin 1 illik dövrü əhatə edən maliyyə hesabatlarını.

218. Bank hüquqi şəxslərə təminatlı kreditlər verdikdə hansı sənədlər tələb etməlidir:

1. borcalanın iki illik dövrü əhatə edən maliyyə hesabatlarını və kredit tarixini;
2. borcalanın beş illik dövrü əhatə edən maliyyə hesabatlarını;
3. borcalanın iki illik dövrünü əhatə edən kredit tarixçəsi
4. başqa banklardan təminat məktubu.

219. Məbləği bankın məcmu kapitalının 5%-dən yuxarı olan bir borcalana və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlar qrupuna verilən kreditlər üzrə girov qiymətləndirilmə mexanizmi:

1. ən azı iki kənar qiymətləndirici tərəfindən ayrıca qiymətləndirilir.
2. biri daxildən, biri kənar qiymətləndirici şirkət tərəfindən ayrıca qiymətləndirilir.
3. yalnız biri kənar qiymətləndirici şirkət tərəfindən ayrıca qiymətləndirilir
4. yalnız daxili qiymətləndirici əməkdaş tərəfindən qiymətləndirilir
5. biri daxildən, biri kənar qiymətləndirici şirkət tərəfindən bərabər hazırlanan arayış əsasında qiymətləndirilir.

220. Bank qiymətli kağızların qiymətləndirilməsi halında nəzərə aldığı amillər:

1. qiymətli kağızların real dəyəri və satış imkanlarını nəzərə alır;
2. qiymətli kağızların real dəyəri nəzərə alır
3. satış imkanlarını nəzərə alır
4. fond indeksini nəzərə alır.

**221. Borcalanların krediti qaytarmaq qabiliyyətini müəy-
yənləşdirmək məqsədi ilə Banklar həm kreditlər verilməzdən əv-
vəl, həm də kreditlər verildikdən sonra hansı sənədləri tələb edir:**

1. başa çatmış maliyyə ili üzrə auditdən keçmiş hesabatların, vergi orqanlarına verilən hesabatların, pul vəsatinin hərəkəti barədə hesabatın
2. vergi orqanlarına verilən hesabatların,
3. pul vəsatinin hərəkəti barədə hesabatın
4. fond birjasından arayış.

**222. Borcalanın maliyyə vəziyyətinin qiymətləndirilməsi-
nə zərurət yarandıqda banklar kimə müraciət edə bilər:**

1. müstəqil ekspert və ya məsləhətçilərə.
2. Ali məktəblərin “bank işi” kafedrasına
3. mərkəzi banka
4. korrupsiya idarəsinə
5. vergilər nazirliyinə.

**223. Sindikativ və birgə kreditlərin verilməsi. Bank
sindikativ və birgə kreditlərin verilməsində iştirakçı bank
qismində çıxış etdikdə üzərinə götürdüyü riskin adekvat qiy-
mətləndirilməsində hansı təhlilə əsaslanmalıdır:**

1. kredit sifarişinin tam həcmdə özü tərəfindən aparılan hərtərəfli təhlilinə əsaslanmalıdır.
2. təşkilatçı bankın və ya digər iştirakçı bankların birgə təhlilinə
3. təşkilatçı bankın təhlilinə
4. Mərkəzi Bankın rəyi və təhlili.

224. Kreditin verilməsi barədə qərar qəbul edərkən nəyə diqqət edilir:

1. bank sifarişin iqtisadi faydasına və onun bankın strateji məqsədlərinə uyğun
2. borcalanların mənşəyi və sosial mənsubiyyəti
3. borcalanların ailə və sağlq durumu
4. borcalanların qeydiyyatına və vətəndaşlığa

225. Banklar fiziki və hüquqi şəxs olan borcalanların istənilən valyutada hər bir krediti, həmçinin fiziki şəxs borcalanların kredit kartları üzrə istənilən valyutada hər bir krediti haqqında hansı orqana məlumat verməlidir:

1. Mərkəzləşdirilmiş kredit reyestrinə
2. Vergilər nazirliyinə
3. Maliyyə monitorinq xidmətinə
4. Kredit sığorta fondu.

226. Mərkəzləşdirilmiş kredit reyestrinə məlumatların təqdimatı hansı qanunla tənzimlənir:

1. Banklar haqqında qanuna
2. Mərkəzi bank haqqında qanuna
3. Mərkəzləşdirilmiş kredit reyestri haqqında qanuna
4. Informasiya və məlumat əldə etmə haqqında qanuna.

227. Maliyyə hesabatlarında qiymətli kağızlar təyinatına görə hansı qaydada təsnifləşdirilir:

1. Borc qiymətli kağızlar; Diling əməliyyatları üçün qiymətli kağızlar və İnvestisiyalar.
2. səhmlər və istiqraz
3. səhmlər, istiqraz və derivativ qiymətli kağızlar;
4. maliyyə bazarında əməliyyat görən qiymətli kağızlar.

228. Bərc qiymətli kağızların alınmasında məqsəd

1. faiz gəlirlərinin əldə olunması
2. dividend
3. məzənnədən gəlir
4. likvidliyin təminatı.

229. Diliq əməliyyatları üçün qiymətli kağızların alınmasında əsas məqsəd nədir:

1. qiymətli kağızların alış və satış dəyərinin arasındakı fərqdən gəlir
2. faiz gəlirlərinin götürülməsi
3. dividend gəlirlərinin götürülməsi
4. Likvidliyin təminatı.

230. Bank risklərinin idarəedilməsi sistemini hansı struktur bölmə qiymətləndirir:

1. Daxili audit departamenti
2. Audit komitəsi
3. Risk komitəsi
4. İdarə heyəti.

231. Risklərin idarəetmə komitəsi hansı orqana tabedir:

1. müşahidə şurası
2. idarə heyəti
3. risk idarəsi
4. audit departamenti

232. Risklərin idarəetmə bölmə rəhbərini hansı orqan təyin edir;

1. idarə heyəti
2. müşahidə şurası
3. risk komitəsi
4. audit departamenti

233. Kredit hansı müştərilərə verilir:

5. kredit qabiliyyətli müştərilərə
6. ehtiyacı olan müştərilərə
7. zəngin müştərilərə
8. təminatı olan müştərilərə.

234. Kreditlərin verilməsi meyarları hansı amillərlə müəyyən edilir:

1. kreditlərin həcmi, müddəti, risklərin səviyyəsi, borcalanın fəaliyyət növü;
2. Kreditin növü ilə bağlı iqtisadi/bazar sektorunun vəziyyəti və həmin sektorda borcalanın vəziyyəti;
3. Borcalanın kredit tarixi, habelə tarixi məlumatlar və müxtəlif ssenarilər nəzərə alınmaqla nağd vəsait axını proqnozlarına əsasən borcalanın cari kredit qaytarma qabiliyyəti;
4. Kreditin, habelə onun müqabilində təklif olunan təminatın bazar və iqtisadi dəyişikliklərə qarşı həssaslığı.

235. Borcalana kredit ilk dəfə verildikdə nə nəzərə alınmalıdır:

1. bank borcalanın nüfuzunu və öhdəlik götürmə qabiliyyətini;
2. bankdaxili reyting səviyyəsi;
3. korporativ idarəetmə sisteminin mövcudluğu;
4. sağıq və ailə vəziyyəti.

236. Maliyyə hesabatlarında qiymətli kağızlar təyinatına görə hansı qaydada təsnifləşdirilir:

1. Borc qiymətli kağızlar; Dəliq əməliyyatları üçün qiymətli kağızlar və İntestisiyalar.
2. səhmlər və istiqraz
3. səhmlər, istiqraz və derivativ qiymətli kağızlar;
4. maliyyə bazarında əməliyyat görünən qiymətli kağızlar.

237. Bərc qiymətli kağızların alınmasında məqsəd

1. faiz gəlirlərinin əldə olunması
2. dividend
3. məzənnədən gəlir
4. likvidliyin təminatı.

238. Bank lisenziyalarının verilməsində və ləğv edilməsini hansı orqan həyata keçirir:

1. Mərkəzi Bank
2. ədliyyə nazirliyi
3. maliyyə nazirliyi
4. nazirlər kabineti

239. Bank hansı formada yaradılır:

1. ən azı üç hüquqi və/və ya fiziki şəxs tərəfindən açıq səhmdar cəmiyyəti formasında
2. ən azı üç hüquqi şəxs tərəfindən açıq açıq cəmiyyəti formasında
3. ən azı üç fiziki şəxs tərəfindən açıq səhmdar cəmiyyəti formasında
4. ən azı üç hüquqi və/və ya fiziki şəxs tərəfindən qapalı səhmdar cəmiyyəti formasında

240. Bankların idarəetmə strukturuna hansı orqanlar daxildir:

1. Səhmdarların ümumi yığıncağı, Müşahidə Şurası, Auditn Komitəsi və İdarə Heyəti
2. Səhmdarların ümumi yığıncağı və AuditnKomitəsi
3. Müşahidə Şurası və İdarə Heyəti
4. İdarə Heyəti və Səhmdarların ümumi yığıncağı,

241. Bankların idarə olunmasına və işinə nəzarəti həyata keçirən orqan:

1. Müşahidə Şurası

2. İdarə Heyəti
3. Səhmdarların ümumi yığıncağı
4. Auditn Komitəsi

242. Bankın məsul icra orqanı

1. İdarə Heyəti
2. Müşahidə Şurası
3. Səhmdarların ümumi yığıncağı
4. Auditn Komitəsi

243. Bankın təşkilati strukturunu hansı orqan təsdiq edir

1. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı və ya onun verdiyi səlahiyyətlər əsasında Müşahidə Şurası
2. Müşahidə Şurası
3. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı
4. Bankın məsul icra orqanı

244. Bankın İdarəetmə orqanlarının əsasnamələrini hansı orqan təsdiq edir

1. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı
2. müşahidə Şurası
3. idarə heyəti
4. məsul icra orqanı

245. Səhmdarlar qarşısında bankın ümumi fəaliyyətinə görə hansı orqan məsuliyyət daşıyır.

1. Müşahidə Şurası
2. İdarə Heyəti
3. məsul icra orqanı
4. audit komitəsi

246. Bankın cari fəaliyyətinə görə hansı orqan məsuliyyət daşıyır:

1. İdarə Heyəti

2. Müşahidə Şurası
3. məsul icra orqanı
4. audit komitəsi

247. Banklarda korporativ idarəetmə standartlarının tətbiqi qaydaları çərçivəsində yaradılan komitələrin əsasnamələri hansı orqan təsdiq edir

1. bankın Müşahidə Şurası
2. audit komitəsi
3. İdarə Heyəti
4. səhmdarların ümumi yığıncağı

248. Bankın (filial, şöbə və nümayəndəlikləri istisna olmaqla) struktur bölmələrin əsasnamələri hansı orqan təsdiq edir:

1. İdarə Heyəti
2. Audit Komitəsi
3. Müşahidə Şurası
4. səhmdarların ümumi yığıncağı

249. Bankda hər bir fəaliyyət növü üzrə əməliyyatın həyata keçirilməsi və risklərin idarə-edilməsi ilə bağlı daxili qaydalar və prosedurlar hansı orqan təsdiq edir:

1. Müşahidə Şurası
2. səhmdarların ümumi yığıncağı
3. Audit Komitəsi
4. İdarə Heyəti

250. Bankda vəzifə təlimatlarını kim təsdiq edir:

1. struktur bölmələrin rəhbərləri tərəfindən təsdiq edilir
2. Audit Komitəsi
3. Müşahidə Şurası
4. səhmdarların ümumi yığıncağı

251. Növbədənənar yığıncaqların çağırılması qaydası hansı qanun ilə tənzimlənir:

1. Mülki Məcəlləsi
2. Banklar haqqında qanun
3. Mərkəzi bank
4. Qiymətli kağızlar qanun

252. Müşahidə Şurası üzvlərinin muzdu hansı formada ödənilir:

1. bankın bölüşdürülməmiş mənfəətinin faizi şəklində və ya əmək haqqı formasında
2. bankın bölüşdürülməmiş mənfəətinin faizi şəklində
3. bankın əmək haqqı formasında
4. dividend

253. Bankın idarə olunması və fəaliyyətinin həyata keçirilməsinə hansı orqan məsuliyyət daşıyır:

1. Bankın İdarə Heyəti
2. Audit Komitəsi
3. səhmdarların ümumi yığıncağı
4. Müşahidə Şurası

254. İdarə Heyətinin iclasları nə zaman keçirilir:

1. ən azı ayda bir dəfə keçirilir
2. ən azı ildə bir dəfə keçirilir
3. ən azı altı ayda bir dəfə keçirilir
4. ən azı altı 3 ayda bir dəfə keçirilir

255. Audit Komitəsinin üzvlərinin muzdu hansı formada ödənilir:

1. əmək haqqı
2. dividend
3. əmək haqqı və dividend
4. bonus.

256. Daxili audit bölməsi hansı orqana tabedir

1. heç birinə
2. Bankın İdarə Heyəti
3. Audit Komitəsi
4. səhmdarların ümumi yığıncağı
5. Müşahidə Şurası

257. Bankda daxili nəzarət və risklərin idarə edilməsi sistemlərinin fəaliyyətinin səmərəliliyinə fasiləsiz nəzarəti kim həyata keçirir:

1. Audit departamenti və ya şöbə
2. Audit Komitəsi
3. Bankın İdarə Heyəti
4. Müşahidə Şurası

258. Daxili audit bölməsinin rəhbəri kim vəzifəyə təyin edilir:

1. bankın Müşahidə Şurası
2. Audit Komitəsi
3. Bankın İdarə Heyəti
4. səhmdarların ümumi yığıncağı

259. Bankda Audit Komitəsinin və daxili audit bölməsinin fəaliyyətinin standartlarını və qaydalarını hansı orqan müəyyən edir:

1. Mərkəzi Bank
2. bankın Müşahidə Şurası
3. Audit Komitəsi
4. Bankın İdarə Heyəti
5. səhmdarların ümumi yığıncağı

260. Daxili audit bölməsinin fəaliyyətini təşkil və onun fəaliyyətinə hansı orqan nəzarət edir:

1. Audit Komitəsi

2. Mərkəzi Bank
3. bankın Müşahidə Şurası
4. Audit Komitəsi
5. Bankın İdarə Heyəti
6. səhmdarların ümumi yığıncağı

261. Bankın fəaliyyətindəki risk sahələrinin müəyyənləşdirilməsi və onların düzgün idarə edilməsinə hansı orqan nəzarət edir:

1. Müşahidə Şurası
2. İdarə Heyəti
3. Audit komitəsi
4. Audit bölməsi.

262. Bankın risklərinin idarə edilməsi prosedurlarının hazırlanması və tətbiqini kim həyata keçirir

1. İdarə Heyəti
2. Müşahidə Şurası
3. Audit komitəsi
4. Audit bölməsi.

263. Bank fəaliyyətində likvidlik və bazar risklərin idarə edilməsi komitəsi necə adlanır

1. Aktiv və passivləri idarəetmə komitəsi
2. likvidlik və bazar risklərini idarəetmə komitəsi
3. risk və Kredit komitəsi,
4. risk idarəetmə komitəsi.

264. Banklarda Komitə sədrlərinin və üzvlərinin fəaliyyətinə hansı orqan təyin edir:

1. Müşahidə Şurası
2. Bankın İdarə Heyəti
3. səhmdarların ümumi yığıncağı
4. Audit komitəsi
5. məsul icra orqanı.

265. Bankda Kredit komitəsinin mütləq üzvü kim olmalıdır

1. Bankın Baş Maliyyə İnzibatçısı və mühasibat xidmətinin vəzifəli şəxslərindən biri
2. Bankın Baş Maliyyə İnzibatçısı
3. mühasibat xidmətinin rəhbəri
4. əmanət bölməsinin rəhbəri.

266. Maliyyə idarəetməsi və hesabatlıq

Bankın maliyyə idarəetməsi və hesabatlılığının tərkib hissələri nədən ibarətdir:

1. uçotun idarə edilməsi prosedurları, rəhbərliyə məlumat və maliyyə nəzarəti.
2. maliyyə nəzarəti.
3. maliyyə və vergi hesabatları
4. büdcənin planı.

267. Bankın maliyyə idarəetməsinin və hesabatlılığının üsullarını və qaydalarını hansı orqan müəyyən edir:

1. Müşahidə Şurası
2. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı
3. audit komitəsi
4. audit bölməsi
5. idarə heyəti

268. Bankda illik maliyyə hesabatları hansı orqan təsdiq edir:

1. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı
2. Müşahidə Şurası
3. audit komitəsi
4. audit bölməsi
5. idarə heyəti

269. İllik maliyyə hesabatlarının əsas istifadəçilərə vaxtında çatdırılmasını hansı orqan təmin edir

1. Müşahidə Şurası
2. Audit Komitəsi
3. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı
4. idarə heyəti

270. İllik maliyyə hesabatlarının mötəbərliyini və aydınlığını hansı orqan təmin edir:

1. Audit Komitəsi
2. Müşahidə Şurası
3. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı
4. idarə heyəti

271. Bankın mühasibat, hesabatlıq və maliyyə nəzarəti funksiyalarının lazımı qaydada təşkil edilməsini və onlara əməl edilməsini kim təmin edir:

1. Baş Maliyyə İnzibatçısı
2. İdarə Heyəti
3. Müşahidə Şurası
4. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı

272. Ümumi bank səviyyəsində riski işarə edin:

1. Bazar riski
2. faiz dərəcəsi riski və valyuta riski
3. valyuta riski və kapital riski
4. kapital riski və əmtəə riski
5. faiz dərəcəsi riski.

273. Bankın ayrı-ayrı fərdi əməliyyat səviyyəsində hansı risklər mövcuddur

1. Kredit riski, Əməliyyat riski, Nüfuz riski, Strateji risk, Likvidlik riski
2. Likvidlik riski , Kredit riski, Əməliyyat riski.

3. Əməliyyat riski, Nüfuz riski, Strateji risk.
4. Kredit riski, Əməliyyat riski, Nüfuz riski, Strateji risk.

274. Risklərin idarə edilməsi sistemi hansı orqan tərəfindən qiymətləndirilir:

1. bankın daxili audit bölməsi
2. Audit Komitəsi
3. İdarə heyəti
4. Müşahidəçilər şurası.

275. Risklərin nəticələri haqqında hansı orqana hesabat verilir:

1. Audit Komitəsi
2. İdarə heyəti
3. Müşahidə şurası.
4. Bankın daxili audit bölməsi.

276. Risklərin idarə edilməsi komitəsinin sədrini hansı orqan təyin edir:

1. Müşahidə Şurası
2. İdarə Heyəti
3. Audit Komitəsi
4. Səhmdarların ümumi yığıncağı.

277. Risklərin idarə edilməsi komitəsinin sədri məbləği məcmu kapitalının neçə %-dən çox olan əməliyyatlara dair qərarların qəbul edilməsində iştirak etməlidir.

1. məbləği məcmu kapitalının 1%-dən çox olan bütün əməliyyatlarda
2. məbləği məcmu kapitalının 10%-dən çox olan bütün əməliyyatlarda
3. məbləği məcmu kapitalının 5 %-dən çox olan bütün əməliyyatlarda

4. məbləği məcmu kapitalının 8 %-dən çox olan bütün əməliyyatlarda

5. məbləği məcmu kapitalının 12 %-dən çox olan bütün əməliyyatlarda

278. Risklərin idarə edilməsi bölməsinin rəhbərini hansı orqan təyin edir:

1. Bankın İdarə Heyəti
2. Müşahidə Şurası
3. Risklərin idarə edilməsi komitəsi
4. Audit komitəsi

279. Mərkəzi Bank hər bir bankda ildə neçə dəfə yoxlama aparır.

1. bir dəfə
2. iki dəfə
3. istənilən an
4. hər kvartal.

280. Bank yoxlama haqqında hesabatla nə zaman tanış olur

1. 10 (on) təqvim günü ərzində
2. 1 ay ərzində
3. 15 təqvim günü ərzində
4. 1 həftə ərzində.

281. Bankların öhdəliklərinin tərkibi:

1. banklar tərəfindən vəsaitlərin cəlb olunması və onun resurslarının formalaşması üzrə əməliyyatlarıdır.

2. banklar tərəfindən vəsaitlərin cəlb olunması üzrə əməliyyatlar

3. banklar tərəfindən resurslarının formalaşması üzrə əməliyyatlar

4. qiymətli kağızlar üzrə əməliyyatlar.

282. Müddətli depozitlər üzrə hesablara daxildir:

1. sertifikatlar, veksellər, əhalinin məqsədli və müddətli əmanət hesabları
2. əhalinin məqsədli və müddətli əmanət hesabları
3. müddətli əmanət hesabları
4. sertifikatlar və müddətli əmanət hesabları.

283. Bankların əsas xərclərinə daxildir:

1. depozit və əmanət xidməti
2. personel xərcləri
3. risk xərcləri
4. texnika xərcləri.

284. Banklar depozit və əmanət əməliyyatları üzrə təsbit etdikləri faiz siyasətinə təsir edən əsas amil:

1. Mərkəzi Bankın uçot siyasəti
2. İnflasiya
3. İri bankların faiz siyasəti
4. Fond indeksi.

285. Bankın məcmu kapitalı neçə hissədən ibarət olur.

1. iki hissədən
2. üç hissədən
3. dörd hissədən
4. bir hissədən

286. Bank Kapitalının məbləği nədən asılıdır.

1. kapitalın aktivləri və öhdəliklərindən
2. kapitalın öhdəliklərindən
3. kapitalın aktivləri
4. bankın Mənfəətdən.

287. Bank kapitalinin funksiyası ibarətdir:

1. müdafiə, operativ və tənzimləmə funksiyası.

2. tənzipləmə funksiyası.
3. müdafiə və tənzipləmə funksiyası
4. operativ və tənzipləmə funksiyası.

288. Mərkəzi bankların şəxsi kapitalın kifayətliyinin ümumi hesablama qaydasını %-dən müəyyən etmişlər(Kuka əmsalı).

1. ümumi şəxsi kapitalının aktivlərə nisbəti riskin dərəcəsi ölçülməklə 8%-dən aşağı olmamalıdır
2. ümumi şəxsi kapitalının aktivlərə nisbəti riskin dərəcəsi ölçülməklə 10%-dən aşağı olmamalıdır
3. ümumi şəxsi kapitalının aktivlərə nisbəti riskin dərəcəsi ölçülməklə 12%-dən aşağı olmamalıdır
4. ümumi şəxsi kapitalının aktivlərə nisbəti riskin dərəcəsi ölçülməklə 4 %-dən aşağı olmamalıdır
5. ümumi şəxsi kapitalının aktivlərə nisbəti riskin dərəcəsi ölçülməklə 5%-dən aşağı olmamalıdır

289. Azərbaycanda yeni bank açmaq üçün nə qədər vəsait tələb edilir.

1. 50 milyon manat
2. 12 milyon manat
3. 5 milyon manat
4. 8 milyon manat
5. 10 milyon manat

290. Öhdəliklər likvidlik kateqoriyaları necə təsnifləşdirilir:

1. Yüksək, Orta, Aşağı likvidli öhdəliklər
2. Yüksək və Aşağı likvidli öhdəliklər
3. Yüksək likvidli öhdəliklər
4. Aşağı likvidli öhdəliklər

291. Yüksək likvidli öhdəliklərin ödəniş müddəti nə qədərdir:

1. 8 gündən 30 günədək olan öhdəliklər
2. 30 günədək olan öhdəliklər
3. 7 günədək olan öhdəliklər
4. 15 günədək olan öhdəliklər.

292. Məcmu kapitalın idarə edilməsi ilə bağlı strategiya və bankdaxili prosedurları hansı orqan hazırlayır

1. bankın İdarə Heyəti
2. bankın müşahidəŞurası
3. bankın maliyyə inzibatçısı
4. səhmdarların yığıncağı.

293. I dərəcəli kapital bankın məcmu kapitalının neçə faizini təşkil etməlidir:

1. 50 faizdən az olmamalıdır.
2. 40 faizdən az olmamalıdır.
3. 80 faizdən az olmamalıdır.
4. 20 faizdən az olmamalıdır.

294. Azərbaycan bank sistemində kapital adekvatlığı nə qədərdir

1. 12%
2. 8%
3. 6 %
4. 10 %.

295. Azərbaycan bankları leverec əmsalını hansı səviyyədə saxlamağa borcludurlar

1. 8 faizdən az olmayan səviyyədə
2. 10 faizdən az olmayan səviyyədə
3. 12 faizdən az olmayan səviyyədə
4. 6 faizdən az olmayan səviyyədə.

296. Hər bir bankın məqsədi

1. maksimum mənfəət əldə etməkdir.
2. maksimum likvidlik əldə etməkdir.
3. maksimum təhlükəzlik əldə etməkdir.
4. Maksimum depozit cəlb etməkdir.

297. Mühasibat balansına uyğun aktiv maddələri düzün:

1. nağd pul və digər ödəniş vasitələri;
2. mərkəzi Bankdakı hesablar;
3. qiymətli investisiya kağızları;
4. qızıl və digər qiymətli metallar;
5. maliyyə sektoruna verilmiş kreditlər və avanslar;
6. müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar;
7. qeyri-maddi aktivlər;
8. əsas vəsaitlər;
9. digər aktivlər.

298. Aktivlər hansı qrupa bölünür.

1. standart və qeyri-standart aktivlər
2. qənaətbəxş aktivlər və nəzarət altında olan aktivlər
3. təhlükəli aktivlər və ümitsiz aktivlər.
4. qeyri-qənaətbəxş aktivlər

299. Standart aktivlər qrupuna daxildir:

1. qənaətbəxş aktivlər və nəzarət altında olan aktivlər
2. təhlükəli aktivlər
3. ümitsiz aktivlər
4. nəzarət altında olan aktivlər
5. qeyri-qənaətbəxş aktivlər.

300. Qeyri-standart aktivlər qrupuna daxildir:

1. qeyri-qənaətbəxş aktivlər, təhlükəli aktivlər və ümitsiz aktivlər.
2. təhlükəli aktivlər və ümitsiz aktivlər.

3. təhlükəli aktivlər və nəzarət altında olan aktivlər
4. nəzarət altında olan aktivlər və ümitsiz aktivlər.

301. Bankın resurslarının yerləşdirilməsi balansın hansı hissəsində qeyd edilir:

1. aktiv hissəsində
2. passiv hissəsində
3. balansdankənar hissəsində
4. aktiv və passiv hissəsində

302. Banklar bütün balans aktivlərini və balansdankənar öhdəliklərini növündən, xüsusiyyətindən, habelə borclunun kredit öhdəliyini təmin edən hər hansı təminatdan asılı olaraq hansı risk dərəcələrinə aid edirlirlər:

1. 0 %, 20 %, 50 % və 100 %-li risk dərəcələrindən
2. 0 %, 10 %, 50 % və 100 %
3. 0 %, 10 %, 20 % və 50 %
4. 0 %, 10 %, 25 % və 75 %.

303. Bank aktivlərinin tərkibi:

1. kredit, investisiya, pul vəsaitləri və əmlak
2. depozit, kredit və pul vəsaitləri
3. əmanət, kredit və əmlak
4. kapital, kredit və mənfəət.

304. Bank aktivlərinin təhlükəsizliyini təmin edən struktur bölmənin adını qeyd edin:

1. Daxili audit.
2. Audit komitəsi
3. İdarə heyəti
4. Məsul icra orqanı.

305. Bank aktivləri hansı qrupa bölünür:

1. standart və qeyri-standart
2. ümitsiz aktivlər və nəzarət altında aktivlər
3. təhlükəsiz və təhlükəli aktivlər
4. qənaətbəxş və qeyri- qənaətbəxş aktivlər

306. Azərbaycan Respublikasında valyuta əməliyyatlarının həyata keçirilməsi prinsipləri hansı qanunla tənzimlənir:

1. valyuta tənzimi haqqında qanun
2. Mərkəzi bank haqqında qanun
3. Banklar haqqında qanun
4. Banklarda valyuta əməliyyatları
5. Mülki məcəllə.

307. Azərbaycan Respublikasında qeyri-rezidentlər tərəfindən milli valyutanın əldə edilməsi və ondan istifadə edilməsi qaydası hansı orqan tərəfindən müəyyən edir:

1. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı
2. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi
3. Azərbaycan Respublikası Gömrük Komitəsi.
4. Azərbaycan Respublikası nazirlər kabineti.

308. Rezidentlər və qeyri-rezidentlər tərəfindən milli valyutanın və milli valyutada ifadə edilmiş qiymətli kağızların Azərbaycan Respublikasından çıxarılması və göndərilməsi eləcə də Azərbaycan Respublikasına gətirilməsi və göndərilməsi qaydalarını hansı orqan müəyyən edir:

1. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin birgə müəyyən etdikləri qaydada həyata keçirilir.

2. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının və Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin birgə müəyyən etdikləri qaydada həyata keçirilir.

3. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının və Azərbaycan Respublikası gömrük komitəsinin birgə müəyyən etdikləri qaydada həyata keçirilir.

4. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının və Azərbaycan Respublikası Qiymətli kagızlar üzrə dövlət komitəsi.

309. Valyuta nəzarətinin məqsədi nədir:

1. valyuta əməliyyatları aparılarkən valyuta qanunveriliciyinə əməl olunmasını təmin etməkdir.

2. dövlət qarşısında xarici valyuta üzrə və Azərbaycan Respublikasının valyuta bazarında valyutanın satışı üzrə öhdəliklərin rezidentlər tərəfindən yerinə yetirilməsi vəziyyətini yoxlamaq;

3. aparılan valyuta əməliyyatlarının qüvvədə olan qanunveriliciyə uyğunluğunu və bunun üçün lisenziya və icazələrin olmasını müəyyən etmək;

4. Valyuta məzənnəsinə mütəmadi nəzarət

310. Azərbaycan Respublikasının əsas valyuta nəzarət orqanı:

1. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və gömrük komitəsi

2. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və maliyyə nazirliyi və gömrük komitəsi

3. maliyyə nazirliyi və gömrük komitəsi

4. Gömrük komitəsi

311. Azərbaycan Respublikasının valyuta nəzarət agentləri hansı təşkilatlardır

1. müvəkkil banklar

2. gömrük brokerləri

3. poçt müəssisələri

4. valyuta mübadilə idarələri.

312. Azərbaycan Respublikasının bank sistemində xarici bank kapitalının iştirak limiti hansı orqan müəyyən edir.

1. Mərkəzi Bank
2. Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri
3. İqtisadi inkişaf naziri
4. Maliyyə naziri.

313. Azərbaycanda əcnəbilərin və xarici hüquqi şəxslərin yerli banklarda iştirakına hansı orqan tərəfindən limit müəyyən edilir.

1. Mərkəzi Bank
2. Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri
3. İqtisadi inkişaf naziri
4. Maliyyə naziri.

314. Hökumətlərin ixracat işlərinə yardım etmənin məqsədi:

1. tədiyə balansını tənzimləmək
2. əlavə istehsal olunan məhsulları xaricə satmaq
3. ölkə mallarını tanımaq
4. ölkə valyutasını tanıtmı

315. Mübadilə əməliyyatlarının əhatə etdiyi mövzular:

1. nağd xarici valyutanın və xarici valyutada yol çeklərinin alınması, satılması və dəyişdirilməsi üzrə əməliyyatlar
2. nağd xarici valyutanın alınması, satılması və dəyişdirilməsi üzrə əməliyyatlar
3. xarici valyutanın satılması və dəyişdirilməsi üzrə əməliyyatlar
4. xarici valyutada qiymətli kağızların və yol çeklərinin alınması, satılması və dəyişdirilməsi üzrə əməliyyatlar.

316. Mübadilə şəbəsində müştəridən şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd hansı məbləğ üzrə əməliyyat aparılanda tələb edilir:

1. 5000 (beş min) ABŞ dollarına ekvivalent məbləğdən yuxarı
2. 10000 (on min) ABŞ dollarına ekvivalent məbləğdən yuxarı
3. 8000 ABŞ dollarına ekvivalent məbləğdən yuxarı
4. 25 000 ABŞ dollarına ekvivalent məbləğdən yuxarı.

317. Nağd xarici valyutanın alışı və satışı məzənnələri necə müəyyənləşdirilir:

Banklar tərəfindən müstəqil şəkildə təyin edilir.

1. Mərkəzi Bank tərəfindən müstəqil şəkildə təyin edilir.
2. Valyuta birjasında tərəfindən müstəqil şəkildə təyin edilir.
3. Mərkəzi Bank və valyuta birjasının birgə qərarı ilə təyin edilir.

318. Hansı orqan xarici valyutanın rəsmi və nağd mübadilə məzənnələri arasındakı fərqlə limit qoya bilər:

1. Mərkəzi Bank
2. Maliyyə nazirliyi
3. Valyuta birjası
4. valyuta agentlikləri

319. Mübadilə şəbələrinin fəaliyyətini ildə bir dəfədən az olmayaraq yoxlama həyata keçirməlməsini kim həyata keçirir:

Bankın daxili audit xidməti

Bankın mübadilə şəbəsi

Bankın audit komitəsi

Bankın təhlükəzlik idarəsi.

320. Rezidentlər Azərbaycana nağd şəkildə valyuta sər-vətlərini gətirdikləri halda hansı orqana bəyan etməlidirlər:

1. gömrük orqanları
2. vergi orqanları
3. Mərkəzi Bank
4. Maliyyə Nazirliyi
5. banklara.

321. Rezidentlər Azərbaycan Respublikasına əvvəllər nağd şəkildə gətirilmiş valyuta sərvətlərindən 50.000 (əlli min) ABŞ dolları ekvivalentinədək hansı orqana bəyan edərək çıxara bilirlər:

1. gömrük orqanları
2. vergi orqanları
3. Mərkəzi Bank
4. Maliyyə Nazirliyi.

322. Dövlət Gömrük Komitəsi Azərbaycan Respublikası ərazisinə gətirilən valyuta sərvətləri haqqında aylıq məlumatları hansı orqana təqdim edir:

1. Mərkəzi Bank
2. Dövlət Gömrük Komitəsinin Baş idarəsinə
3. Maliyyə Nazirliyinə
4. Nazirlər Kabinetinə.

323. Rezident və qeyri-rezidentlər nağd xarici valyuta vəsaitlərini harada konvertasiya edə bilirlər:

1. müvəkkil banklar vasitəsi ilə məhdudiyət qoyulmadan konvertasiya edə bilirlər.
2. Mərkəzi Bank vasitəsi ilə məhdudiyət qoyulmadan konvertasiya edə bilirlər.
3. Valyuta birja vasitəsi ilə məhdudiyət qoyulmadan konvertasiya edə bilirlər.
4. Gömrük məntəqələrində.

324. Konvertasiya əməliyyatlarına görə komissiyon haqları kim müəyyən edir:

1. Sifarişçi və bankın qarşılıqlı razılığı əsasında müəyyən edilir.
2. Mərkəzi Bankın razılığı əsasında müəyyən edilir.
3. Valyuta birja razılığı əsasında müəyyən edilir.
4. Gömrük komissiyası.

325. Azərbaycan Respublikasının rezident və qeyri-rezidentləri tərəfindən həyata keçirilən valyuta əməliyyatlarının aparılmasına hansı orqan nəzarət edir:

1. səlahiyyətləri çərçivəsində müvəkkil banklar
2. gömrük orqanları
3. maliyyə nazirliyi
4. valyuta mübadilə şöbəsi.

326. Bankın uçot siyasəti hansı tələbə cavab verməlidir:

1. Bankın uçot siyasəti maliyyə hesabatlarına tətbiq edilən bütün uçot Qaydalarına uyğun olmalı
2. etibarlı olmalıdır
3. qərar qəbul edilməsində istifadəçilərin ehtiyacları üçün münasib olmalıdır
4. bankın maliyyə vəziyyətini və nəticələrini dəqiq şəkildə yazılmalı.

327. Bankda Maliyyə vəziyyətinin qiymətləndirilməsi ilə bilavasitə əlaqəli olan elementlər hansılardır:

1. aktivlər, öhdəliklər və kapital
2. Aktivlər
3. öhdəliklər və kapital
4. Aktivlər və öhdəliklər.

328. Bankın adi fəaliyyət prosesində daxil olan pul vəsaitləri hansılardır:

1. mükafatlar, faizlər, dividendlər, royalti və icarə haqqları
2. əsas vəsaitlərin realizə olunmasından yaranan gəlirlər
3. bazar qiymətli kağızlarının yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan gəlir
4. uzunmüddətli aktivlərin balans dəyərinin artmasından yaranan gəlir

329. Banklar mənfəətlərini artırma bilmək üçün hansı vəzifələri yerinə yetirməlidirlər:

1.gəlilərin artırılması; xərclərin azadılması və riskləri minimizə etmək.

2.gəlilərin yüksəltmək və məsrəflərin nəzarət altına alınması;

3. riski minimizə etmək və nəzərdə saxlamaq.

4. kreditlərin həcmi artırmaq.

5. depozit faiz dərəcələrini azaltmaq.

330. Bankın adi fəaliyyət prosesində yaranan xərclərinə nələr aid edilir:

1. əmək haqqı və amortizasiya

2. istismar xərcləri

3. mənzil- kommunal xərcləri

4. təhsil xərcləri.

331. Banklarda, adətən faiz xərcləri ümumi bank xərclərinin necə faizini təşkil edir.

1. 70 - 80%

2. 40-50%

3. 45-55%

4. 80-90 %

332. Bank idarəçilərinin xərclər mövzusunda diqqət edəcəkləri ən önəmli məsələ nədir:

1. idarə xərcləri.

2. amortasiya

3. əmək haqqı

4. аренда xərcləri

333. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında əsas məqsəd:

1.bankın maliyyə vəziyyətində dəyişiklikləri əks etdirən məlumatları hazırlamaq

2. vergi orqanlarına təqdim etmək
3. səhmdarlara dolğun məlumat təqdim etmək
4. fond birjasına dolğun məlumat təqdim etmək.

334. Bankın maliyyə hesabatları istifadəçilərə nə üçün lazımdır:

1. düzgün iqtisadi qərarlar qəbul etmək
2. nəzarət məqsədilə
3. riski minimizə etmək
4. bazardan vəsait cəlb etmək.

335. Mühasibat balansında elementlərin təsnifləşdirilməsində məqsəd nədir:

1. istifadəçilərə iqtisadi qərarlar qəbul etmək üçün
2. vergi orqanlarına təqdim etmək
3. səhmdarlara dolğun məlumat təqdim etmək
4. fond birjasına dolğun məlumat təqdim etmək.

336. Mühasibat balansında təqdim edilməli olan məlumatlar hansı ardıcılıqla əks olunmalıdır:

1. likvidlik səviyyəsini əks etdirən ardıcılıqla
2. tətbiq olunan faiz dərəcələrinin fərqliyinə görə
3. maliyyə sektoruna verilmiş kreditlər və öhdəliklər;
4. Müştərilərə verilmiş kreditlər və öhdəliklər.

337. Bankın korporativ idarəetmə sisteminə nədən daxildir:

1. bankın təşkilati strukturu, idarəetmə orqanlarının səlahiyyəti, daxili audit və onun səlahiyyətləri, maliyyə idarəetməsi, hesabatlıq və daxili nəzarət prosesləri;
2. bankın təşkilati strukturu
3. daxili audit və onun səlahiyyətləri, maliyyə idarəetməsi
4. hesabatlıq və daxili nəzarət prosesləri.
5. idarəetmə orqanlarının səlahiyyəti.

338. Hər bir bank məlumatları istifadəçilərə təqdim etmək üzrə nə etməlidir:

1. İnternet informasiya ehtiyatlarını yaratmalı
2. Kitab nəşr etmək
3. TV reklam yerləşdirməli
4. mətbuat konfransı vasitəsilə kütləvi informasiya vasitələrinə məlumat ötürməli.

339. Bank tərəfindən açıqlanan məlumatlar kimlər tərəfindən imzalanmalı:

1. bankın İdarə Heyətinin sədri və baş mühasibi tərəfindən imzalanır.
2. bankın müşahidə şurasının sədri tərəfindən imzalanır.
3. bankın auditor komitəsinin sədri və baş mühasibi tərəfindən imzalanır.
4. bankın auditor departmentinin müdiri və baş mühasibi tərəfindən imzalanır.

340. Bank və onun fəaliyyəti barədə ümumi Məlumatlar hansı müddətlərdə açıqlanmalıdır:

1. ildə bir dəfədən gec olmayaraq
2. rübdə bir dəfədən gec olmayaraq
3. altı ayda bir dəfədən gec olmayaraq
4. istifadəçilərin tələbi ilə

341. Bank kapitalının strukturu və adekvatlığı barədə məlumatlar hansı müddətlərdə açıqlanmalıdır:

1. rübdə bir dəfədən gec olmayaraq, növbəti rübün birinci ayı ərzində.
2. ildə bir dəfədən gec olmayaraq
3. altı ayda bir dəfədən gec olmayaraq
4. istifadəçilərin tələbi ilə

342. Azərbaycan Respublikasında valyuta əməliyyatlarının həyata keçirilməsi prinsipləri hansı qanunla tənzimlənir:

1. valyuta tənzimi haqqında qanun
2. Mərkəzi bank haqqında qanun
3. Banklar haqqında qanun
4. Banklarda valyuta əməliyyatları
5. Mülki məəcəllə.

343. Azərbaycan Respublikasında qeyri-rezidentlər tərəfindən milli valyutanın əldə edilməsi və ondan istifadə edilməsi qaydası hansı orqan tərəfindən müəyyən edir:

1. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı
2. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi
3. Azərbaycan Respublikası Gömrük Komitəsi.
4. Azərbaycan Respublikası nazirlər kabineti.

344. Azərbaycan Respublikasının bank sistemində xarici bank kapitalının iştirak limiti hansı orqan müəyyən edir.

1. Mərkəzi Bank
2. Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri
3. İqtisadi inkişaf naziri
4. Maliyyə naziri.

345. Azərbaycanda əcnəbilərin və xarici hüquqi şəxslərin yerli banklarda iştirakına hansı orqan tərəfindən limit müəyyən edilir.

1. Mərkəzi Bank
2. Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri
3. İqtisadi inkişaf naziri
4. Maliyyə naziri.

346. İnternet Bank xidmətlərindən istifadə olunması hesab sahibinə yaradır.

1. nəzarət üzrə geniş imkanlar

2. əlavə pul qazanmağa imkan
3. güvən sistemi
4. pulu maliyyə aktivlərinə yatırmaya imkan.

347. Elektron bankçılığının genişlənməsinə səbəb olan əsas amildir.

1. Müştərilərə daha yaxşı xidmətin göstərilməsi;
2. zənginliyin inkişafı;
3. Xərclərin artırmaq;
4. hesab üzrə balansın yoxlanılması;

348. İnternet bankçılıq vasitəsi ilə həyata keçirilən əməliyyatları sıralayın:

1. hesab üzrə balansın yoxlanılması;
2. digər kart hesabına pul vəsaitinin köçürülməsi;
3. kommunal xidmətlər üzrə ödənişlərin həyata keçirilməsi;
4. həyata keçirilən əməliyyatlar haqqında çıxarışın əldə edilməsi;
5. sığorta xidməti üzrə ödənişlərin aparılması;
6. mobil telefon operatorları üzrə ödənişlərin aparılması və s.

349. İnternet və mobil bankçılıq xidmətlərinin əsas üstünlüklərindən biridir:

1. vaxta qənaət etməklə ümumi xərclərin azaldılması;
2. ucuz kredit əldə etmək ;
3. bahalı depozit yerləşdirmək;
4. müştəri reputasiyaya.

350. İnternet mağazasında ödəniş həyata keçiririkən diqqət ediləcək xüsusiyyətlər aşağıdakılardır:

1. məhsul və xidmətlərini əldə edəcəyiniz internet mağazası etibarlı reputasiyaya malik olmalıdır;
2. internet mağazası real ünvana və telefon nömrəsinə malik olmalıdır;

3. internet-mağazasının məhsulun çatdırılması şərtləri, zəmanət müddəti, malın geri qaytarılması imkanı, əlavə xərclər və s. haqqında təklif və məlumatlarının tam və həqiqiliyinə əmin olunmalıdır;

4. internet mağazasının veb sahifəsində müştərilər haqqında məlumatların ötürülməsi və bu məlumatların necə qorunması üzrə təhlükəsizlik məlumatları öz əksini tapmalıdır;

351. Bank kapitalının yetərli olması əmanətçilərin isə bankın təhlükəsizliyini təmin edir.

1. banka olan inamı
2. bankın kredit müştərisinin keyfiyyəti
3. Bankların mənfəəti
4. likvidliyi arasında optimallıq

352. Bankların əsas gəliri, müştərisindən aldığı faiz ilə ödədiyi faiz arasındakı fərkdir.

- 1.kredit
2. əmanət
3. hüquqi şəxs
4. fiziki şəxs.

353. Bazar prinsipləri çərçivəsində fəaliyyət göstərən və biznes quruluşu olan bankların ən son məqsədləri, -arasında optimallığı təmin edərək bankın mənfəətini maksimizə etməkdir.

1. təhlükəsizlik
2. likvidliyi
- 3.kredit
- 4.depozit.

354. Bank menecmentinin məqsədi

1. gəlirliliyi və risk arasında optimall balans qurmaq.
2. gəlirliliyi maksimizə etmək.

3. riskləri minimuma endirməkdir.
4. faiz gəliri əldə etmək
5. qiymətli kağızlardan gəlir əldə etmək.

355. Bankın əsas xərcləri isə üçün ödədiyi faiz xərclərdir.

1. depozit.
2. kredit
3. kassa xidmətləri
4. istismar xərcləri

356. Bankın uçot siyasəti – ilk növbədə hansı tələbə cavab verməlidir:

1. bankın maliyyə vəziyyətini və nəticələrini dəqiq şəkildə təqdim edir;
2. hadisə və əməliyyatların hüquqi məzmununu əks etdirir;
3. vergilər nazirliyi tərəfindən qəbul olunmalıdır.
4. müştərilər tələbinə cavab verməlidir.

357. Maliyyə vəziyyətinin qiymətləndirilməsi ilə bilavasitə əlaqəli olan elementlər hesab olunur.

1. aktivlər
2. öhdəliklər
3. kapital
4. likvid
5. kassa
6. kredit

358. Mənfəətin ölçüsü ilə bilavasitə əlaqədar olan elementlər hansılardır:

1. gəlir
2. xərc
3. faiz
4. marja
5. spred

359. Xalis faizli marja (XFM) faizli bankın aktivlərinə nisbəti kimi nəzərə alınır.

1. Spred
2. Xidmətlər
3. Məhsul
4. Kredit

360. Adətən, bankların əsas gəlir mənbəyi nədir:

1. kreditlərdən əldə etdikləri faiz
2. qiymətli kağız əməliyyatından
3. valyuta satışından
4. kassa xidmətindən

361. Adətən, bankların əsas xərc mənbəyi nədir:

1. əmanətə ödədikləri faizdir.
2. istismar xərcləri
3. əmək haqqı
4. innovasiya
5. texniki xərclər.

362. Banklar mənfəətlərini artırma bilmək üçün hansı vəziyyətləri yerinə yetirməlidir:

1. gəlirlərin artırılması;
2. xərcləri nəzarət altına almaq;
3. riski minimizə endirmək.
4. kredit həcmi genişləndirmək
5. əməkdaşları ixtisar etmək.
6. dəftərxana xərclərini azaltmaq
7. e- bank sisteminə keçid.

364. Leverage əmsalının hesablanma qaydası necədir?

1. Bankın I dərəcəli kapitalının balans aktivlərinə və balansdankənar öhdəliklərə (qarantiyalar, zəmanətlər və kredit xətti üzrə öhdəliklərin icra olunmamış hissəsi) nisbəti

2. Bankın I dərəcəli kapitalının balans aktivlərinə nisbəti
3. Bankın I dərəcəli kapitalının balansdankənar öhdəliklərə (qarantiyalar, zəmanətlər və kredit xətti üzrə öhdəliklərin icra olunmamış hissəsi) nisbəti
4. Bankın II dərəcəli kapitalının balans aktivlərinə nisbəti

365. Aşağıdakı hansı halda şəxs hüquqi şəxs üzərində mühüm təsirə malik hesab olunur?

1. O, hüquqi şəxsin mühüm iştirak payına malik olduqda
2. Hüquqi şəxsin aktivlərini idarə etdikdə
3. Hüquqi şəxsin təsisçisi ilə qohumluq əlaqəsi olduqda
4. Hüquqi şəxsə borc verdikdə

366. Aşağıdakılardan hansı II dərəcəli kapitalın komponenti deyildir?

1. Cari ilin bu tarixə olan mənfəəti
2. Dövrüyyəyə buraxılıb tam ödənilmiş adi səhmlər (bankın geri aldığı adi səhmlər çıxılmaqla);
3. Kumulyativ müddətsiz imtiyazlı səhmlər;
4. Ümumi ehtiyatlar (balans aktivlərinin və balansdankənar öhdəliklərin risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş məbləğinin (aparılan «tutulmalar»dan sonra) 1,25 faizindək, lakin “adi” ehtiyatların məbləğindən çox olmayan hissəsi);

367. Kreditlərin qaytarılma müddətindən asılı olmayaraq faizlərin, yaxud əsas məbləğin ödənişi kredit müqaviləsi ilə nəzərdə tutulmuş vaxtdan nə qədər gecikdirilsə kreditlərə «faizləri hesablanmayan» kreditlər statusu verilir və faizlərin hesablanması dayandırılır:

1. 120 gün və daha çox
2. 90 gün və daha çox
3. 60 gündən az
4. 180 gün

368. Aylıq inflyasiyanın səviyyəsi 10% dir. İllik inflyasiya indeksi və inflyasiya səviyyəsi nə qədər olacaqdır?

1. 3,45, 245%
2. 2,45, 120%
3. 4,45, 90%
4. 5,45, 200%

369. Borcalan müqavilə üzrə 90 gündən sonra banka 20000 manat pul ödəməlidir. Kredit illik 20% lə verilmişdir. Borcun ilkin məbləği nə qədər olmuşdur?

1. 19047,62 manat
2. 16000 manat
3. 18000 manat
4. 18047,62 manat

370. İlin sonuna ölkədə olan pul kütləsinin həcmi 100 mlrd. manat olmuşdur. İlin əvvəlində Milli bank 3 mlr manat emissiya etmişdir. Məcburi ehtiyat norması 10% olarsa, ilin sonuna ölkədə pul kütləsi nə qədər olacaqdır?

1. 130 mlrd manat
2. 103 mlrd manat
3. 102.6 mlrd manat
4. 100 mlrd manat

Çapa imzalanmış 19.11.2012.

Format 60x84 1/16.

Fiziki çap vərəqi 7.

Ofset çap üsulu. Tiraj-250

“RS Poliqraf” MMC-nin mətbəəsində
hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.
